

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: 3

Prioritatea de investiții 8.iii: Activități independente, antreprenoriat și înființare de întreprinderi, inclusiv a unor microîntreprinderi și a unor întreprinderi mici și mijlocii inovatoare

Titlul proiectului: "Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est ASTRE-NE"

Contract nr. POCU/82/3/7/106285

Analiza mediului antreprenorial regiunea NE

Activitatea 4.1

Cuprins

Capitolul 1 Cadrul conceptual și metodologic al analizei mediului antreprenorial regional

Capitolul 2. Analiza surselor documentare privind mediul antreprenorial regional

- **Situația sectorului IMM**

Capitolul 3. Analiza cantitativă a mediului antreprenorial regional

- **Analiza chestionarelor aplicate membrilor grupului țintă**

Capitolul 4. Analiza calitativă a mediului antreprenorial regional

- **Oportunitățile de business**
- **Afaceri deschise în ultima perioadă și nise/tendințe noi**

Capitolul 5. Concluzii

Prezenta metodologie este realizata in contextul activitatii nr. 4. Analiza privind mediul antreprenorial, sub-activitatea SA4.1. Analiza mediului antreprenorial regional.

Descrierea activitatii

Conform cererii de finantare, in care se mentioneaza ca „in cadrul proiectului va fi realizat un studiu al mediului antreprenorial la nivel regional, care va cuprinde o analiza complexa a mediului de business din regiunea Nord Est si a potentialului antreprenorial din regiune astfel incat viitorii antreprenori sa inteleaga indeaproape mediul de business din aceasta regiune”, analiza mediului antreprenorial regional se doreste a fi diferita de analizele existente.

Perioada de implementare a analizei propriu-zise este de cca 12 luni, analiza mediului antreprenorial din regiune urmand a fi realizata in mai multe etape care vor fi descrise in detaliu in prezenta metodologie de analiza.

Conform cererii de finantare, analiza mediului antreprenorial din regiunea Nord-Est va cuprinde atat cercetare de teren cat si investigarea surselor secundare (cercetare de birou) si va fi realizata cu implicarea membrilor din grupul tinta al proiectului si a personalului din proiect.

Studiul este structurat pe doua sectiuni majore care vor fi cuprinse in metodologia de analiza, dupa cum urmeaza:

- a) colectarea si prezentarea datelor descriptive privind situatia specifica cu care se confrunta antreprenorii din regiune;
- b) analiza strategica privind directiile / tendintele antreprenoriale din regiune;

Analiza are la baza un demers ce presupune utilizarea urmatoarelor metode de colectare de date:

- Analiza cantitativa - Chestionar cu intrebari inchise adresat membrilor grupului tinta 300 de persoane;
- Analiza calitativa - Interviu semistrukturat cu antreprenori relevanti din regiune, min 2 chestionare pe fiecare judet;
- Analiza calitativa - Studiu de caz avand la baza cele 36 de planuri de afaceri implementare / 36 de afaceri nou infiintate, fiecare dintre cele 36 de planuri de afaceri reprezentand un caz de analizat in cadrul studiului;
- Analiza statistica de birou - investigarea surselor secundare de informatii statistice.

Datorita complexitatii studiului acesta se va realiza pe o durata de min 12 luni si se va disemina si actualiza pe parcursul a 18 luni, pt a putea cuprinde in analiza toate etapele de implementare a programului de antreprenariat, de la procesul de formare pana la analiza afacerilor in perioada de sustenabilitate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

In procesul de realizare a analizei se vor implica toti partenerii din proiect prin intermediul personalului angajat in proiect si in special a coordonatorilor de partener si sa managerului de proiect.

Analiza va fi corelata permanent cu etapele de implementare ale proiectului. Astfel ca aceasta analiza se va derula in etape dupa cum urmeaza:

1. Proiectarea studiului si a metodologiei de analiza (luna 4 din proiect) - se va suprapune partial cu Etapa I / Activitatea 1 din proiect. Aceasta etapa include proiectarea instrumentelor de colectare a datelor: chestionar si ghid de interviu;
2. Aplicare chestionarului celor 300 de respondenti inscrisi in programul de formare antreprenoriala - se va suprapune partial cu Etapa I / Activitatea 1 din proiect (Subactivitatea 1.3). Aceasta etapa va fi urmata de o analiza si interpretare a rezultatelor din chestionare.
3. Realizarea interviurilor semistructurate min 2 in fiecare judet din regiune - se va suprapune partial cu Etapa I / Activitatea 1 din proiect (Subactivitatea 1.5);
4. Desk Research - Investigarea surselor secundare: surse statistice, baze de date etc. - se va suprapune partial cu Etapa II / Activitatea 2 din proiect (Subactivitatile 2.1 si 2.2);
5. Realizarea studiului de caz avand la baza cele 36 de planuri de afaceri implementare /36 de afaceri nou infiintate - se va suprapune partial cu Etapa II / Activitatea 2 (Subactivitatile 2.3)
6. Diseminarea rezultatelor analizei mediului antreprenorial in regiunea Nord Est - se va realiza incepand din luna a 25-a si pana la finalul proiectului.

Rezultatele studiului si Raportul complet de analiza vor fi publicate pe site-ul incubatorului de afaceri si vor fi promovate la nivel national pt fundamentarea politicilor si strategiilor regionale si nationale.

Metodologia de realizare a analizei mediului antreprenorial regional din Regiunea Nord-Est

Cadru conceptual – cele 6 dimensiuni culturale (Modelul Geert Hofstede)

Realizarea analizei mediului antreprenorial regional din Regiunea Nord-Est se va realiza, asa cum am precizat mai sus, coroborand date cantitative, calitative si date statistice deja existente.

Pentru ca studiul nostru sa nu fie la fel ca toate celelalte studii privind mediul antreprenorial regional, care se deruleaza in prezent sau care se vor finaliza in aceeasi perioada, ne-am orientat spre dezvoltarea metodologiei si a chestionarului cu integrarea unor elemente de cultura nationala si organizationala, pliate pe modelul de cultura organizationala elaborat de Geert Hofstede.

Acesta consta in 6 directii care definesc culturile nationale si implicit, culturile organizationale, primele 4 dintre ele fiind rezultatul observarii a peste 50 de tari si a modului in care traditiile, obiceiurile, invatamintele si obisnuitele oamenilor fusesera translatate mediului antreprenorial.

Cele 6 directii definatorii pentru cultura organizationala pe care ne-am bazat dezvoltarea chestionarului sunt:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

1) Distanța față de putere – în mod tradițional, conform cercetării lui Hofstede, România ca țară are o cultură bazată pe distanță mare față de putere (atât din perspectiva structurii, cât și a paradigmei „autoritate-respect”). La acest punct, România are un scor de 90 din 100, ceea ce înseamnă că oamenii acceptă

inegalitățile și ierarhiile, lumea fiind un loc unde fiecare are rolul său, centralizarea fiind inerentă. În mediul antreprenorial, subordonații se așteaptă să li se spună ce să facă, iar șeful ideal este un autocrat binevoitor.

2) Individualism versus colectivism – Cu un scor de 30 din 100, România poate fi descrisă ca o țară colectivista. Nivelul de interdependență dintre membri este mare, atenția fiind orientată către grup, în cadrul căruia relațiile interpersonale sunt puternice și marcate de loialitate. Acest lucru se traduce în mediul antreprenorial în relații angajator-angajat marcate de o relație morală (similară unei relații familiale / filiale), iar angajările și promovările tin de grupul restrâns, în cadrul căruia ajungi demonstrând loialitate.

3) Masculinitate versus feminitate – România are un scor de 42 din 100, aflându-se mai degrabă pe partea feminină a scalei, parte marcată de valori societale precum grija față de ceilalți și calitatea vieții. În societățile feminine primează calitatea vieții, iar ieșirea în evidență nu este considerată admirabilă. Această dimensiune ne interesează din punctul de vedere al antreprenoriatului din două perspective: prima, a-ți place ceea ce faci ca valoare intrinsecă a muncii, și a doua – atitudinea față de muncă – muncă pentru a trăi, nu pentru performanță. Managerii sunt, în general, buni de treabă, tin să fie egali, solidari și să nu aibă conflicte, dau stimulente precum timp liber și flexibilitate, iar focalizarea este pe starea de bine, nu pe statut.

4) Evitarea incertitudinii versus asumarea riscului – România are un scor de 90 din 100 pentru evitarea riscului, ceea ce implică un grad mare de teamă față de situații necunoscute sau ambigue, marcată și de dezvoltarea a numeroase instituții și credințe menite să protejeze împotriva riscurilor. Din perspectiva mediului antreprenorial, această dimensiune este una dintre cele mai nocive, fiind reflectată într-un cod fiscal necorelat cu realitatea antreprenorială, reguli și proceduri cronofage, care nu funcționează așa cum și-ar fi dorit autoritățile și în nici un caz cum și-ar dori antreprenorii. Totodată, la nivel de firme, oamenii au o nevoie internă de a munci mult și de a părea ocupați, norma este să fii punctual și precis, se rezistă introducerii de elemente de inovare, iar unul dintre elementele de motivare importante este securitatea locului de muncă, lucru care poate crea abuzuri.

5) Orientarea pe termen lung vs orientarea pe termen scurt – România are un scor de 52 din 100 și o abordare mai degrabă orientată spre trecut, schimbările fiind privite destul de suspicios. Cu toate acestea, anumite părți ale țării au început să aibă o deschidere mai mare față de metode și tehnici inovative, inclusiv în educație, pentru pregătirea viitorului. La nivel antreprenorial, acest criteriu ne interesează pentru a identifica pe antreprenorul dornic să creeze o afacere care rezistă timpului, care se reinventează și se dezvoltă în ciuda riscurilor, versus antreprenorul care nu știe ce vrea și nici nu știe cum să își transforme ideea într-un demers sustenabil.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

6) Indulgenta versus asteptarea recompensei – aceasta dimensiune se refera la gradul de control al dorintelor si impulsurilor de catre oameni, bazandu-se pe modul cum au fost crescuti. Gradul scazut de control se numeste indulgenta, iar gradul mare de control se numeste retinere. Cultura romaneasca are un scor de 20 din 100, ceea ce o face sa fie printre cele mai retinute culturi. In mediul antreprenorial, acest criteriu se traduce in cinism si pesimism, munca fara timp liber si bucurie a muncii, vinovatie atunci cand o actiune este perceptuta ca fiind indulgenta (ex. sa cheltuiesti bani pentru ceva care ar putea fi perceptut ca inutil, precum promovarea).

Sursa: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/romania/>

Cadrul metodologic – analiza cantitativa, analiza calitativa si analiza de tip desk research

Analiza cantitativa

Analiza cantitativa va fi realizata prin aplicarea unui chestionar pe o populatie de cca 300 de persoane din grupul tinta, cu mentiunea ca esantionul este unul de disponibilitate.

Selectarea respondentilor va fi realizata pe baza disponibilitatii grupului tinta de a raspunde chestionarului.

Completarea chestionarului are o durata de maximum 10 minute, participantii urmand a fi informati in peralabil cu privire la scopul si obiectivele proiectului si ale studiului privind mediul antreprenorial regional, dar si despre ce tip de date personale se va utiliza si in ce mod pot intra in posesia studiului.

Datele vor fi colectate pe toata perioada realizarii studiului si, pentru a asigura continuitate si sustenabilitate, vor continua sa fie colectate si in perioada de diseminare a acestuia. In acest scop, se va realiza si un chestionar online (tip Google Forms).

Datele brute vor fi colectate si introduse intr-o baza de date excel, pe baza unei codificari relevante.

Prelucrarea datelor brute va fi facuta fie in baza de date excel, fie in programul de prelucrare a datelor statistice SPSS.

Analiza calitativa

Analiza calitativa se va baza pe interviuri pe baza de chestionar semistrukturat cu antreprenori din regiunea Nord-Est – minim 2 interviuri pe fiecare judet. Totodata, pentru a creste relevanta si comparabilitatea, ne vom sprijini si pe interviuri cu antreprenori nascuti in regiune, dar care au afaceri infiintate in alte regiuni de dezvoltare, pentru a identifica motivele pentru care au plecat din regiune sau modul cum sprijina regiunea, desi si-au localizat afacerile in alt spatiu geografic.

Analiza tip desk research

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Acest tip de analiza va fi folosit pentru doua scopuri: o data, pentru a fundamenta statistic analiza mediului antreprenorial regional, folosind date si informatii apartinand unor studii, rapoarte, analize, documente strategice, etc., respectiv pentru fundamentarea caracteristicilor antreprenoriale conform modelului Hofstede.

Capitolul 1 Cadrul conceptual si metodologic al analizei mediului antreprenorial regional

Acest capitol va cuprinde metodologia, tehnicile si metodele utilizate, chestionarul / instrumentele de analiza, precum si sursele de informatii pentru fundamentarea studiului.

In acest capitol vom prezenta si cateva ipoteze legate de mediul antreprenorial regional, bazate pe teoria aflata la baza chestionarului de analiza si pe experienta noastra cu grupurile tinta ce au facut parte din proiect, experienta care, prin comparatie cu alte proiecte, a fost una placuta si surprinzatoare. Aceste ipoteze se vor lega si de structura grupului tinta in functie de gen, precum si de alte aspecte, precum: studii, orientarea spre servicii, productie sau comert, etc.

Capitolul 2. Analiza surselor documentare privind mediul antreprenorial regional

Acest capitol va cuprinde analiza datelor, informatiilor, analizelor, rapoartelor si studiilor existente, publicate in ultimii 3-5 ani, care fac referire la tematica antreprenoriatului in regiunea Nord-Est. Chestionarul dezvoltat si aplicat vizeaza si comparatia cu celelalte regiuni, si in cadrul acestei analize ne vom concentra pe doua directii:

- Analiza Regiunii Nord-Est din perspectiva antreprenoriatului – statistici privind numarul de intreprinderi nou create, durata de viata a intreprinderilor, domeniile preferate de antreprenori, numarul de angajati, etc.
- Analiza Regiunii Nord-Est asa cum reiese din studii, rapoarte, analize si documente strategice si realizarea unei comparatii cu celelalte regiuni ale tarii.

Capitolul 3. Analiza cantitativa a mediului antreprenorial regional

Pornind de la cei cca 300 de membri ai grupului tinta, care reprezinta populatia totala careia i se adreseaza chestionarul dezvoltat, din care, conform disponibilitatii, va raspunde un anumit numar de participanti, mergand pe chestionarul publicat in mediul online si care va fi promovat in special in regiunea Nord-Est, precum si pe chestionarul aplicat unor antreprenori din Nord-Est, analiza cantitativa se va reflecta in datele colectate si prelucrate, cuantificate si masurabile.

Aspectul acestui capitol va fi unul marcat de existenta tabelor, graficelor si sectiunilor explicative de text, in mare fiind partea statistica si cantitativa a studiului regional.

Un scurt rezumat al concluziilor acestei analize va fi prezentat si separat, extrapoland, in masura posibilitatilor, la intreaga regiune.

Capitolul 4. Analiza calitativa a mediului antreprenorial regional

Se va baza, asa cum s-a precizat in cererea de finantare pe interviuri semistructurate si pe studii de caz, realizate in regiunea Nord-Est. Acestea vor avea la baza atat tehnicile mai sus mentionate, cat si, in masura timpului existent, observarea directa a interactiunii antreprenorilor cu angajatii, cu furnizorii si clientii, cu mediul extern, etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Minim 2 interviuri cu antreprenori deja existenți din fiecare județ al regiunii Nord-Est vor fi organizate – fie față în față, fie telefonic, fie prin intermediul unui instrument online (Google Hangouts sau Skype), iar în măsura în care participanții sunt de acord, aceste interacțiuni vor fi înregistrate.

Interviurile se vor baza pe chestionar, de data aceasta semistructurat și cu 3-5 întrebări deschise, inclusiv comparative, pentru a da ocazia intervievaților să își elaboreze un discurs cât mai coerent și mai relevant pentru studiu.

Studiile de caz se vor baza pe cele 36 de afaceri înființate în cadrul proiectului, ele având la bază o metodologie ce va fi elaborată odată cu apariția celor 36 de noi firme și semnarea contractelor de subvenție. Ne dorim o continuitate a analizei acestor firme, și să observăm evoluția lor pe perioada existenței finanțării și pe perioada în care firmele se află în susținabilitate – care le sunt prioritățile, cum își alocă banii, ce eforturi depun pentru a castiga, etc.

Capitolul 5. Concluzii

Acest capitol va aduce cititorului principalele concluzii ale analizei mediului antreprenorial regional, putând fi consultat și de sine statator pe website-ul incubatorului online realizat în cadrul proiectului.

Rezultatele studiului și Raportul complet de analiză vor fi publicate pe site-ul incubatorului de afaceri și vor fi promovate pentru fundamentarea politicilor și strategiilor regionale și naționale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Capitolul 1 Cadrul conceptual si metodologic al analizei mediului antreprenorial regional

Acest capitol prezinta metodele utilizate, chestionarul / instrumentele de analiza, precum si sursele de informatii pentru fundamentarea studiului, cateva ipoteze legate de mediul antreprenorial regional, bazate pe teoria aflata la baza chestionarului de analiza si pe experienta noastra cu grupurile tinta ce au facut parte din proiect, experienta care, prin comparatie cu alte proiecte, a fost una placuta si surprinzatoare. Aceste ipoteze se vor lega si de structura grupului tinta in functie de gen, precum si de alte aspecte, precum: studii, orientarea spre servicii, productie sau comert, etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Capitolul 2. Analiza surselor documentare privind mediul antreprenorial regional

Acest capitol cuprinde analiza datelor, informatiilor, analizelor, rapoartelor si studiilor existente, care fac referire la tematica antreprenoriatului in regiunea Nord-Est. Chestionarul dezvoltat si aplicat vizeaza si comparatia cu celelalte regiuni, si in cadrul acestei analize ne vom concentra pe doua directii:

- Analiza Regiunii Nord-Est din perspectiva antreprenoriatului – statistici privind numarul de intreprinderi nou create, durata de viata a intreprinderilor, domeniile preferate de antreprenori, numarul de angajati,etc.
- Analiza Regiunii Nord-Est asa cum reiese din studii, rapoarte, analize si documente strategice si realizarea unei comparatii cu celelalte regiuni ale tarii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020**Anexa 1. Tehnici de colectare a informației**

	AVANTAJE	DEZAVANTAJE	Se va utiliza
SONDAJE	Economic		Da
	Ușor de pregătit și de aplicat		
	Există mai multă omogenitate		
	Fiind anonim, crește gradul de valabilitate		
	Se răspunde într-o manieră liniștită și senină		
	Poate să fie aplicat unui număr mare de persoane		
	Facilitează înregistrarea și codificarea		
Compatibilitate. Nu este doar compatibil, ci și complementar cu alte mijloace.			
Rentabilitate. Presupune un cost scăzut per contact.			
INTERVIURI	Permite obținerea unei multitudini de informații în cuvinte și abordări din partea intervievaților	Factorul timp este, probabil, cel mai inconvenient citat a acestei tehnici. Este adevărat că, în comparație cu ritmul caracteristic al sondajului sau al focus grupului, interviul durează mai mult, atât ca timp necesar pentru realizarea lui, cât și pentru prelucrarea acestuia.	Da
	Furnizează intervievatului oportunitatea de clarificare și monitorizare a întrebărilor și răspunsurilor (chiar și cele neprevăzute), în cadrul unei interacțiuni mai directe, mai personalizată, flexibilă și spontană decât sondajul.	Împărtășește, la fel ca alte tehnici, bazate pe interacțiuni comunicativă, posibile probleme de fiabilitate și valabilitate. Informația care se produce în relația interviuator-interviat depinde de situația interviului, precum și de caracteristicile și performanțele, atât interviuatorului, cât și intervievatului. Toate acestea afectează valabilitatea datelor obținute.	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>Generează, în faza inițială a oricărui studiu, puncte de vedere, abordări, ipoteze și alte orientări utile pentru a traduce un proiect despre rolul circumstanțelor reale ale cercetării; pe lângă pregătirea altor instrumente tehnice. Această tehnică servește, în special, pentru primele imersiuni sau lucrări de recunoaștere, de către cei care vor beneficia de celelalte tehnici, atât calitative, cât și cantitative. Prin urmare, se subliniază ca o tehnică flexibilă, activă și economică.</p>	<p>Față de tehnicile calitative de observație, interviul în profunzime, precum și focus grupul acuză limitarea derivată din lipsa de observație directă sau scenarii fizice în care se desfășoară acțiunea (amintită și transmisă, întârziată de interviuat)</p>	
	<p>Împreună cu focus grup este mai capabil și eficace în accesul la informația care este greu de obținut fără medierea intervievatorului sau de un grup într-un context de interacțiune.</p>	<p>Interviul în profunzime nu produce tipul de informație din grup (în care se evidențiază efectele sinergiei și bulgărele de zăpadă propriu în situația de grup); nici nu este egal cu tipul de stimulare, siguranță și spontaneitate într-o tehnică sau alta..</p>	
	<p>Este de preferat pentru intimitatea sa (pentru cei care evită să împărtășească conversația) sau din comoditate (nu cer deplasări)</p>		
TEHNICI DE OBSERVAȚIE DIRECTĂ	<p>Obiectul care trebuie respectat este clar definit prin ceea ce privește comportamentele, subiecții și situațiile.</p>		Da
	<p>Criteriile de selecție a informației sunt ulterior prestabilite</p>		
	<p>Asigură destulă precizie în datele obținute.</p>		
	<p>Datele obținute pot fi cuantificate</p>		
TEHNICI DE GRUP	<p>Flexibilitate. Se spune despre grupuri că sunt foarte flexibile în comparație cu alte tehnici calitative și cantitative, așadar acestea se pot utiliza pentru a investiga o varietate de subiecte, cu diverse persoane și în diverse medii.</p>	<p>Răspunsurile integranților grupului nu sunt independente unele de altele, ceea ce limitează generalizarea rezultatelor.</p>	Nu

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Interacțiune de grup. Au ample oportunități de explorare și generare de materiale de calitate, derivate nu atât de mult de prezența unui intervievator – moderator, cât de prezența diverselor persoane intervievate. Situația grupului face ca răspunsurile sau interacțiunile să apară ca o reacție la răspunsurile sau intervențiile altor persoane prezente la reuniune. Este vorba despre efectul sinergie provocat de propriul scenariu de grup și care rezultă în producția de informație care ar fi putut să nu se producă în interviuri individuale între intervievator și intervievat. Interacțiunea este método.

(1) Rezultatele pot fi denaturate de către un integrant foarte dominant.
(2) Moderatorul poate renunța la rezultatele furnizate, conștient sau inconștient, piste despre ce tipuri de răspunsuri sunt de dorit

Anexa 2. Surse de obtinere a informatiilor

Surse documentare privind mediul regional antreprenorial:

Planul de dezvoltare regionala 2014-2020 pentru Regiunea Nord-Est

Portalul Institutului National de Statistica (www.insse.ro) – Seriile Tempo

Portalul Comisiei Nationale de Prognoza (www.cnp.ro)

Carta Alba a IMM-urilor din Romania (www.aippimm.ro) / (www.cnipmmr.ro)

Programul Operational Capital Uman – POCU 2014-2020

ANALIZA DE TIP DESKTOP

În cadrul acestui capitol au fost analizate principalele date, informații, studii, analize, rapoarte și programe publicate în ultimii 3-5 ani, care fac referire la tematica antreprenoriatului în regiunea Nord-Est.

Intrucât la nivelul chestionarului există în primul rând o abordare bazată pe modelul Hofstede și în al doilea rând, o întrebare deschisă, vizând comparația cu celelalte regiuni, în cadrul acestei analize ne vom concentra pe două direcții:

- Analiza Regiunii Nord-Est din perspectiva antreprenoriatului – statistici privind numărul de întreprinderi nou create, durata de viață a întreprinderilor, domeniile preferate de antreprenori, numărul de angajați, etc.
- Analiza Regiunii Nord-Est din perspectiva modelului Hofstede, așa cum reiese din studii, rapoarte, analize și documente strategice și realizarea unei comparații cu celelalte regiuni ale țării.

Analiza Regiunii Nord-Est din perspectiva antreprenoriatului

La data de 14.02.2019, potrivit website-ului topfirme.com, județele din Regiunea Nord-Est aveau următoarele caracteristici din punctul de vedere al antreprenoriatului:

Judetul	Detalii privind numărul de firme, profit, cifra de afaceri și număr de angajați
Bacau	La nivelul județului Bacău, intensitatea IMM era, conform datelor publicate de către Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat, de 1,85 firme la 100 de locuitori. Potrivit topfirme.com, dintre cei cca 37406 agenți economici existenți, reprezentând cca 1,92% din totalul firmelor din România, o mare parte sunt inactivi / nefuncționali. Conform AIPPIMM / MMACA, numărul de agenți economici activi luați în calcul pentru identificarea densității IMM era de 11.929 firme. Numărul de angajați ocupați în firmele din Jud. Bacău era de cca 76.764 persoane, iar cifra de afaceri era de 21,9 miliarde de lei (cca 5 miliarde de Euro). Această cifră de afaceri reprezenta 1,62% din

Antreprenoriat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

UNIUNEA EUROPEANĂ

valoarea totala a cifrelor de afaceri inregistrate la nivel national. Profitul realizat la nivel de judet era de cca 2,1 miliarde de lei, adica cca 484 milioane de Euro, reprezentand 2,03% din profitul net realizat in Romania.

Cele mai de succes firme din judetul Bacau dupa cifra de afaceri se inregistreaza in Bacau si Buhusi, respectiv in top 5 avand:

1. DEDEMAN SRL, Str. ALEXEI TOLSTOI 8, Bacau, Judetul Bacau, cu o cifra de afaceri de 6,3 Miliarde lei (1,4 Miliarde euro)
2. COMFERT SRL, Calea MOINESTI 34, Bacau, Judetul Bacau, cifra de afaceri de 561,2 milioane lei (127,5 milioane euro)
3. INTERTRANSCOM IMPEX SRL, localizata in Str. LIBERTATII 126B, Buhusi, Judetul Bacau, cu o cifra de afaceri de 466,2 milioane lei (106 milioane euro)
4. AGRICOLA INTERNATIONAL SA, Calea MOLDOVEI 94, Bacau, Judetul Bacau cu o cifra de afaceri de 401,3 milioane lei (91,2 milioane euro)
5. SIMBA INVEST SRL, Str. REPUBLICII 193, Bacau, Judetul Bacau, avand cifra de afaceri de 350,5 milioane lei (79,7 milioane euro)

Dupa numarul de angajati, clasamentul in judetul Bacau arata astfel:

1. DEDEMAN SRL, Str. ALEXEI TOLSTOI 8, Bacau, Judetul Bacau cu 9.818 angajati
2. AGRICOLA INTERNATIONAL SA, Calea MOLDOVEI 94, Bacau, Judetul Bacau cu 1.876 angajati
3. AEROSTAR SA, Str. CONDORILOR 9, Bacau, Judetul Bacau cu 1.834 angajati
4. INDUSTRIES YIELD SRL, Str. TAZLAULUI 7-bis, Bacau, Judetul Bacau cu 890 angajati
5. TEHNOSTRADE SRL, B-dul UNIRII 77, Bacau, Judetul Bacau cu 873 angajati

Dupa profit, cele mai bine situate firme din judetul Bacau sunt:

dupa profit

1. DEDEMAN SRL, Str. ALEXEI TOLSTOI 8, Bacau, Judetul Bacau cu un profit de 889,1 milioane lei (202,1 milioane euro)
2. AEROSTAR SA, Str. CONDORILOR 9, Bacau, Judetul Bacau, avand un profit de 53,2 milioane lei (12,1 milioane euro)
3. VIMERCATI EAST EUROPE S.R.L., Str. GARII 100, Hemeius, Judetul Bacau, cu 36,7 milioane lei (8,3 milioane euro)
4. CROCO S.R.L., Str. SLANICULUI 12, Onesti, Judetul Bacau, cu

Antreprenariat Sustenabil pentru TTransformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

un profit de 36,3 milioane lei (8,2 milioane euro)

5. CHIMCOMPLEX SA BORZESTI, Str. INDUSTRIILOR 3, Onesti, Judetul Bacau, cu un profit de 31,3 milioane lei (7,1 milioane euro).

Firma DEDEMAN este lider necontestat atat in ceea ce priveste cifra de afaceri, profitul si numarul de angajati, insa la nivelul celor trei categorii analizate, exista mult mai multa varietate in cazul numarului de angajati si al profitabilitatii, unde apar si alte nume noi fata de clasamentul pe cifra de afaceri.

Din perspectiva codurilor CAEN, cel putin 2 firme din fiecare clasament are cod CAEN pe comert, celelalte avand coduri CAEN din industrie (aeronautica si chimica).

Totodata, topfirme.com a realizat un clasament si dupa codul CAEN in ceea ce priveste cifra de afaceri / veniturile, primele 5 cele mai productive coduri CAEN fiind:

1. CAEN: 4752 - Comert cu amanuntul al articolelor de fierarie, al articolelor din sticla si a celor pentru vopsit, in magazine specializate, 6,4 Miliarde lei (1,5 Miliarde euro) => acest cod CAEN implica pe piata fortei de munca 9958 de angajati si un grad de profitabilitate destul de interesant, respectiv 891,9 milioane de lei (202,7 milioane de Euro).

2. CAEN: 4673 - Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare, cifra de afaceri este de 781,8 milioane lei (177,7 milioane euro), respectiv un profit de 37,5 milioane de lei (9,5 milioane de Euro), locul 5 in clasamentul pe profit.

3. CAEN: 4639 - Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun, cu o cifra de afaceri de 724,9 milioane lei (164,8 milioane euro)

4. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, cu o cifra de afaceri de 706 milioane lei (160,4 milioane euro) => acest cod CAEN este recunoscut pentru pozitia a doua la numarul de angajati, respectiv cca 3871 de persoane si de asemenea, pe locul 2 la profitabilitate, firmele de constructii inregistrand profituri de peste 71,7 milioane de lei.

5. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun, cu o cifra de afaceri de 671 milioane lei (152,5 milioane euro), avand 3315 angajati si numarul 3 in clasament.

Alte domenii de activitate profitabile la nivelul judetului Bacau sunt fabricarea de aeronave si nave spatiale (cod CAEN 3030) si codul

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>CAEN 1072 – fabricarea biscuitilor si piscoturilor, fabricarea prajiturilor si produselor conservate de patiserie. Judetul Bacau are un numar de 5 orase – Bacau, Onesti, Comanesti, Moinesti si Buhusi, precum si o zona rurala destul de extinsa – mai multe informatii in analiza socio-economica.</p>
<p>Botosani</p>	<p>La nivelul judetului Botosani, densitatea IMM calculata de catre Institutul National de Statistica pe baza datelor Ministrului Mediului de Afaceri, Comertului si Antreprenoriatului este de 1,02, una dintre cele mai scazute din Romania. Potrivit topfirme.com, la nivelul judetului Bacau sunt inregistrati cca 26.180 de agenti economici, reprezentand 1,34% din totalul agentilor economici din Romania, care sunt responsabili pentru o cifra de afaceri de cca 6,8 miliarde de lei (1,5 miliarde de Euro), respectiv cca 0,50% din cifra de afaceri din Romania si care angajeaza cca 30.726 de angajati, respectiv 0.76% din totalul angajatilor din Romania. La nivelul profitabilitatii, cifra inregistrata de acestia este de 437,5 milioane de lei (99,4 milioane de Euro), reprezentand 0,42% din totalul profitului inregistrat in Romania. Judetul are 5 orase mari, respectiv Botosani, Dorohoi, Darabani, Saveni si Flamanzi si o zona rurala destul de extinsa. Topul celor 5 mai productive firme dupa nivelul cifrei de afaceri este urmatorul:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. FORMENS S.R.L., Calea NATIONALA 4, Botosani, Judetul Botosani, cu o cifra de afaceri 322,4 milioane lei (73,3 milioane euro) 2. ROLANA TEX S.R.L., Str. PROGRESULUI 1, Botosani, Judetul Botosani cu o cifra de afaceri 283,5 milioane lei (64,4 milioane euro) 3. DOLY-COM DISTRIBUȚIE SRL, Str. VARNAV 29E, Botosani, Judetul Botosani, cu o cifra de afaceri de 236,1 milioane lei (53,7 milioane euro) 4. GRUPUL DE DISTRIBUTIE ETA SRL, Aleea MAGNOLIILOR 5, Botosani, Judetul Botosani, cu 182,4 milioane lei (41,5 milioane euro) 5. GREIF FLEXIBLES ROMANIA SRL, Calea NATIONALA 1F, Botosani, Judetul Botosani cu o cifra de afaceri de 155,7 milioane lei (35,4 milioane euro) <p>Dupa numarul de angajati, cifrele sunt ilustrative si oarecum similare trendului din Bacau:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. FORMENS S.R.L., Calea NATIONALA 4, Botosani, Judetul Botosani cu 1.093 angajati 2. ARTSANA ROMÂNIA S.R.L., Aleea SF. GHEORGHE 2, Botosani, Judetul Botosani, cu 808 angajati 3. GREIF FLEXIBLES ROMANIA SRL, Calea NATIONALA 1F,

Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Botosani, Judetul Botosani, cu 758 angajati
 4. SERCONF S.A., Str. INDEPENDENTEI 2, Botosani, Judetul Botosani avand 498 angajati
 5. NOVA APASERV SA, B-dul MIHAI EMINESCU 34, Botosani, Judetul Botosani cu 493 angajati

La nivel de profitabilitate, cifrele sunt urmatoarele:

1. FORMENS S.R.L., Calea NATIONALA 4, Botosani, Judetul Botosani cu un profit de 21,5 milioane lei (4,9 milioane euro)
2. UVERTURA CITY MALL S.R.L., Str. CUZA VODA 4, Botosani, Judetul Botosani, 17,6 milioane lei (4 milioane euro)
3. BINAPE CONSTRUCT GRUP SRL, POIANA -, Flamanzi, Judetul Botosani cu un profit de 10,7 milioane lei (2,4 milioane euro)
4. LACTO-SOLOMONESCU SRL, F.N. Miron Costin, Vlasinesti, Judetul Botosani, cu profit de 7,9 milioane lei (1,8 milioane euro)
5. GREIF FLEXIBLES ROMANIA SRL, Calea NATIONALA 1F, Botosani, Judetul Botosani, cu profit de 7,9 milioane lei (1,8 milioane euro)

Cifra de afaceri realizata pe domenii de activitate in judetul Botosani este repartizata astfel:

1. CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de imbracaminte (exclusiv lenjeria de corp), 658,4 milioane lei (149,6 milioane euro) => in acest domeniu sunt si cei mai multi angajati, respectiv 4719 persoane
2. CAEN: 1011 - Productia si conservarea carnilor cu o cifra de afaceri de 517,4 milioane lei (117,6 milioane euro) si cu cca 805 angajati (locul 5 in clasament)
3. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun, cu o cifra de afaceri de 358 milioane lei (81,4 milioane euro) si un numar de angajati de 1539 persoane
4. CAEN: 4639 - Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun cu o cifra de afaceri de 355,3 milioane lei (80,8 milioane euro)
5. CAEN: 0111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase 333,4 milioane lei (75,8 milioane euro)

Cele mai profitabile domenii de activitate se dovedesc a fi:

1. CAEN: 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase, cu un profit de 32,6 milioane lei (7,4 milioane euro)

Antreprenariat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
 ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>2. CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp) cu un profit de 29,9 milioane lei (6,8 milioane euro)</p> <p>3. CAEN: 6820 - Inchirierea și subinchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate, cu un profit de 23 milioane lei (5,2 milioane euro)</p> <p>4. CAEN: 1051 - Fabricarea produselor lactate și a branzeturilor 19,9 milioane lei (4,5 milioane euro), cu un profit de 5.</p> <p>CAEN: 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun, cu un profit de 17,8 milioane lei (4 milioane euro)</p>
Iasi	<p>Potrivit AIPPIMM / MMACA, la nivelul județului Iasi, densitatea IMM este de 2 firme la 100 de locuitori. Potrivit website-ului www.topfirme.com, la data de 14 februarie 2019, la nivelul județului Iasi erau înregistrați cca 61.950 de agenți economici, totalizând o cifră de afaceri de 23,8 miliarde de lei (5,4 miliarde de Euro), respectiv 1,77% din cifră de afaceri din România, precum și un număr de 105.012 angajați, respectiv 2,61% din totalul angajaților din România și un profit de cca 3 miliarde de lei (692,9 milioane de Euro), adică 2,91% din profiturile nete înregistrate la nivel național.</p> <p>La nivelul județului Iasi sunt 4 orașe – Iasi, Pascani, Miroslava și Tomesti, precum și suburbia Valea Lupului (Iasi) unde sunt concentrate cele mai multe firme.</p> <p>Cele mai de succes și productive firme după cifră de afaceri din județul Iasi sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DELPHI DIESEL SYSTEMS ROMANIA S.R.L., localizată în com. Miroslava, Județul Iasi cu o cifră de afaceri: 2,1 Miliarde lei (471,8 milioane euro) 2. ARCELORMITTAL TUBULAR PRODUCTS IAȘI SA, pe Calea CHISINAULUI 132, Iasi, Județul Iasi, cu o cifră de afaceri 381,9 milioane lei (86,8 milioane euro) 3. ANTIBIOTICE SA, din Str. VALEA LUPULUI 1, Iasi, Județul Iasi, cu o cifră de afaceri de 337,6 milioane lei (76,7 milioane euro) 4. CONEX DISTRIBUTION SA, de pe Calea CHISINAULUI 32, Iasi, Județul Iasi, cu o cifră de afaceri de 252,3 milioane lei (57,3 milioane euro) 5. MEDIA ROM GRUP SRL, din B-dul NICOLAE IORGA 8F, Iasi, Județul Iasi, cu o cifră de afaceri de 216,2 milioane lei (49,1 milioane euro) <p>După numărul de angajați, situația la nivelul județului Iasi este următoarea:</p>

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

1. DELPHI DIESEL SYSTEMS ROMANIA S.R.L., localizata in com Miroslava, Judetul Iasi, cu un numar de angajati de 2.011 persoane
2. CONDUENT BUSINESS SERVICES ROMANIA SRL, Sos. PACURARI 138, Iasi, Judetul Iasi, cu 1.602 angajati
3. ANTIBIOTICE SA, Str. VALEA LUPULUI 1, Iasi, Judetul Iasi cu 1.420 angajati
4. COMPANIA DE TRANSPORT PUBLIC IAȘI S.A., localizata in Str. SILVESTRU 5, Iasi, Judetul Iasi, cu 1.327 angajati
5. APAVITAL SA, Str. MIHAI COSTACHESCU 6, Iasi, Judetul Iasi cu 1.262 angajati

Dupa criteriul profitabilitate, la nivelul judetului Iasi se inregistreaza urmatul clasament:

1. IULIUS HOLDING SRL, Str. PALAS 7A, Iasi, Judetul Iasi cu 787,4 milioane lei (178,9 milioane euro)
2. DELPHI DIESEL SYSTEMS ROMANIA S.R.L., com Miroslava, Judetul Iasi cu un profit de 195,4 milioane lei (44,4 milioane euro)
3. ANTIBIOTICE SA, Str. VALEA LUPULUI 1, Iasi, Judetul Iasi, cu un profit de 33,6 milioane lei (7,6 milioane euro)
4. IULIUS MANAGEMENT CENTER SRL, Str. PALAS 7A, Iasi, Judetul Iasi cu un profit de 32,6 milioane lei (7,4 milioane euro)
5. DAS SRL, Str. AUREL VLAICU 87, Iasi, Judetul Iasi cu un profit de 24 milioane lei (5,5 milioane euro)

Domeniile de activitate cele mai productive la nivelul judetului Iasi sunt:

1. CAEN: 2932 - Fabricarea altor piese si accesorii pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule, cu cifra de afaceri de 2,2 Miliarde lei (509,9 milioane euro) si un profit de 198,9 milioane de lei.
2. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, cu un nivel al cifrei de afaceri de 1,1 Miliarde lei (245,7 milioane euro), respectiv 5703 de angajati (primul loc in clasamentul angajatilor) si cu o profitabilitate ridicata, respectiv locul al treilea in clasament, cu cca 143,6 milioane de lei.
3. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri, cu o cifra de afaceri de 869,5 milioane lei (197,6 milioane euro)
4. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun cu o cifra de afaceri de 840,7 milioane lei (191,1 milioane euro) si un numar de 3875 de angajati
5. CAEN: 6201 - Activitati de realizare a soft-ului la comanda

Antreprenariat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

	<p>(software orientat client), avand o cifra de afaceri de 619,3 milioane lei (140,7 milioane euro) si un numar de cca 3750 de angajati, precum si un grad de profitabilitate de 73.9 milioane de lei.</p> <p>Printre entitatile cele mai profitabile se numara firmele de consultanta – cod CAEN 7022, iar printre angajatorii principali se numara firmele din industria textila si restaurante.</p>
<p>Neamt</p>	<p>Judetul Neamt are o densitate a IMM de 1,90 firme la 100 de locuitori, conform datelor INS si Ministerului Mediului de Afaceri, Comertului si Antreprenoriatului. Totodata, conform website-ului topfirme.com, la nivelul judetului sunt cca 30.578 agenti economici, reprezentand un procent de 1,56% din totalul agentilor economici din Romania, iar cifra de afaceri inregistrata de acestia este de 10,7 Miliarde lei (2,4 Miliarde euro), adica 0,79% din cifra de afaceri a Romaniei, cu un numar angajati de 49.870 de persoane, adica 1,24% din totalul de angajati din Romaniei. Profitul inregistrat de 795,8 milioane lei (180,9 milioane euro) reprezinta cca 0,76% din profitul net realizat in Romania.</p> <p>La nivelul judetului Neamt concentrarea antreprenoriala se inregistreaza in localitatile Piatra Neamt, Roman, Targu Neamt, Alexandru cel Bun si Bicz.</p> <p>La nivelul cifrei de afaceri, in judetul Neamt se inregistreaza urmatoarele cifre in clasamentul pe firme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.RIFIL SA, Str. GHEORGHE CARANFIL 1, Savinesti, Judetul Neamt cu cifra de afaceri de 350 milioane lei (79,5 milioane euro) 2. ARCELORMITTAL TUBULAR PRODUCTS ROMAN S.A., localizata in Str. STEFAN CEL MARE -, Roman, Judetul Neamt, cu o cifra de afaceri de 342,2 milioane lei (77,8 milioane euro) 3. TRW AIRBAG SYSTEMS SRL, Str. STEFAN CEL MARE 258, Roman, Judetul Neamt, cifra de afaceri de 335,2 milioane lei (76,2 milioane euro) 4. KOBER SRL, Str. GHEORGHE CARANFIL 2, Dumbrava Rosie, Judetul Neamt, cu o cifra de afaceri de 317,7 milioane lei (72,2 milioane euro) 5. DINAMIC 92 DISTRIBUTION SRL, localizata in B-dul GENERAL NICOLAE DASCALESCU 12A, Piatra Neamt, Judetul Neamt, cu o cifra de afaceri de 275,2 milioane lei (62,5 milioane euro) <p>Dupa numarul de angajati, in judetul Neamt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.TRW AIRBAG SYSTEMS SRL, localizata in Str. STEFAN CEL

Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

MARE 258, Roman, Judetul Neamt, cu 1.158 angajati
2.KOBER SRL, din Str. GHEORGHE CARANFIL 2, Dumbrava Rosie, Judetul Neamt, avand 839 angajati
3. ARCELORMITTAL TUBULAR PRODUCTS ROMAN S.A., Str. STEFAN CEL MARE -, Roman, Judetul Neamt, cu 745 angajati
4. RIFIL SA, Str. GHEORGHE CARANFIL 1, Savinesti, Judetul Neamt, cu 688 angajati
5. ALTEX LOGISTIC & DISTRIBUTION SRL, localizata in Str. OLTENIEI 22, Piatra Neamt, Judetul Neamt, cu 605 angajati

Clasamentul profitabilitatii in judetul Neamt este urmatorul:

- 1.RIFIL SA, Str. GHEORGHE CARANFIL 1, Savinesti, Judetul Neamt, cu un profit de 31,8 milioane lei (7,2 milioane euro)
- 2.KOBER SRL, localizata de Str. GHEORGHE CARANFIL 2, Dumbrava Rosie, Judetul Neamt, cu un profit de 26 milioane lei (5,9 milioane euro)
3. SUINPROD SA, localizata in Str. STEFAN CEL MARE 336, Roman, Judetul Neamt, cu un profit de 18,4 milioane lei (4,2 milioane euro)
4. DANLIN XXL SRL, com Secuieni, Secuieni, Judetul Neamt, cu 17,1 milioane lei (3,9 milioane euro)
5. AGROMECC ROMAN SA, Str. SPITALULUI 67, BARA, Judetul Neamt, cu un profit de 11,6 milioane lei (2,6 milioane euro)

Domeniile cu cea mai mare cifra de afaceri din Judetul Neamt sunt urmatoarele:

1. CAEN: 1310 - Pregatirea fibrelor si filarea fibrelor textile, cu o cifra de afaceri de 548,7 milioane lei (124,7 milioane euro) si locul 3 la profitabilitate cu un profit de cca 47.9 milioane de lei
2. CAEN: 4639 - Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun cu o cifra de afaceri de 481,9 milioane lei (109,5 milioane euro)
3. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun, cu o cifra de afaceri de 474,5 milioane lei (107,8 milioane euro), realizata cu un numar de 2600 de angajati (locul 1 in clasamentul angajatilor pe coduri CAEN)
4. CAEN: 1610 - Taierea si rindeluirea lemnului, cu o cifra de afaceri de 456,6 milioane lei (103,8 milioane euro)
5. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, cu o cifra de afaceri de 360,2 milioane lei (81,9 milioane euro), realizata cu sprijinul a 2188 de angajati (locul al doilea in clasamentul angajatilor pe domenii de activitate). La profitabilitate, domeniul constructiilor este pe locul al doilea.

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economica a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estrategicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>Domeniile de activitate economica cu cei mai multi angajati din Judetul Neamt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun cu 2.600 angajati 2. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, cu 2.188 angajati 3. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri, cu 1.982 angajati 4. CAEN: 1610 - Taierea si rindeluirea lemnului, cu 1.880 angajati 5. CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de imbracaminte (exclusiv lenjeria de corp) cu 1.741 angajati <p>Printre cele mai profitabile domenii de activitate se numara agricultura, in speta cultivarea cerealelor, a plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase, constructiile, pregatirea si filarea fibrelor textile, fabricarea vopselelor si cresterea porcinelor.</p>
Suceava	<p>La nivelul judetului Suceava, densitatea IMM este de 1,81 firme la 100 de locuitori, iar conform website-ului topfirme.com, numarul agentilor economici din judet era de 41.438 agenti economici, reprezentand cca 2,12% din totalul agentilor economici din Romania. Acestea erau responsabile pentru realizarea unei cifre de afaceri de 17,9 Miliarde lei (4,1 Miliarde euro), respectiv 1,33% din cifra de afaceri a Romaniei, cu un numar angajati de 68.298 de persoane, respectiv 1,70% din totalul de angajati din Romaniei. Profitul atins de aceste firme era de cca 1,3 Miliarde lei (295,1 milioane euro), adica 1,24% din profitul net realizat in Romania.</p> <p>Concentrarea antreprenoriala era in orasele Suceava, Radauti, Falticeni, Campulung Moldovenesc si Vatra Dornei.</p> <p>Dupa cifra de afaceri, in judetul Suceava se inregistrau urmatoarele pozitii in clasamentul firmelor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. EGGER ROMANIA SRL, Str. AUSTRIEI 2, Radauti, Judetul Suceava, cu cifra de afaceri de 1,5 Miliarde lei (349,3 milioane euro) 2. AMBRO SA, Calea UNIRII 24, Suceava, Judetul Suceava, cu cifra de afaceri de 329,3 milioane lei (74,8 milioane euro) 3. EGGER TECHNOLOGIA SRL, Str. AUSTRIEI 2, Radauti, Judetul Suceava, cu o cifra de afaceri de 321,3 milioane lei (73 milioane euro) 4. MARELVI IMPEX SRL, Calea CERNAUTI 114, Radauti, Judetul

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Suceava, cu o cifra de afaceri de 249,7 milioane lei (56,8 milioane euro)

5. VALVIS HOLDING DISTRIBUTION SA, localizata in Str. REPUBLICII 33, Vatra Dornei, Judetul Suceava, cu o cifra de afaceri de 243,3 milioane lei (55,3 milioane euro)

La nivel de numar de angajati, clasamentul se schimba, ramanand in top o singura companie din clasamentul pe cifra de afaceri:

1. ACET SA, Str. MIHAI EMINESCU 5, Suceava, Judetul Suceava 802 angajati
2. EGGER ROMANIA SRL, Str. AUSTRIEI 2, Radauti, Judetul Suceava cu 730 angajati
3. MOPAN SUCEAVA S.A., Str. TRAIAN VUIA 2, Suceava, Judetul Suceava cu 728 angajati
4. AMBRO SA, Calea UNIRII 24, Suceava, Judetul Suceava cu 601 angajati
5. EXPERT IBB CONSTRUCT S.R.L., Str. Humorului 52, Scheia, Judetul Suceava cu 544 angajati

Dupa profitabilitatea inregistrata, primele 5 firme din judetul Suceava erau urmatoarele:

1. EGGER ROMANIA SRL, Str. AUSTRIEI 2, Radauti, Judetul Suceava, cu 53,2 milioane lei (12,1 milioane euro)
2. AMBRO SA, Calea UNIRII 24, Suceava, Judetul Suceava, 37,2 milioane lei (8,5 milioane euro)
3. CARPATHIAN SPRINGS SA, Str. REPUBLICII 33, Vatra Dornei, Judetul Suceava, cu un profit de 35,8 milioane lei (8,1 milioane euro)
4. IULIUS MALL SUCEAVA SRL, Calea UNIRII 22, Suceava, Judetul Suceava cu un profit de 23,6 milioane lei (5,4 milioane euro)
5. SIDEM SRL, STR.HUMORULUI 117, Scheia, Judetul Suceava 18,5 milioane lei (4,2 milioane euro)

Activitatile economice cu cel mai mare nivel al cifrei de afaceri la nivel judetean erau:

1. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri
2,1 Miliarde lei (480 milioane euro)
2. CAEN: 1621 - Fabricarea de furnire si a panourilor de lemn
1,5 Miliarde lei (350,9 milioane euro)
3. CAEN: 4639 - Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun
946 milioane lei (215 milioane euro)
4. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si

Antreprenariat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>nerezidentiale 850,9 milioane lei (193,4 milioane euro) 5. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun 770,8 milioane lei (175,2 milioane euro)</p> <p>Dupa numarul de angajati, domeniile economice care atrag cei mai multi oameni: 1. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri, cu 6.719 angajati 2. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, cu 4.838 angajati 3. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun cu 3.888 angajati 4. CAEN: 1610 - Taierea si rindeluirea lemnului, cu 2.442 angajati 5. CAEN: 5610 - Restaurante cu 1.863 angajati</p> <p>Cele mai profitabile domenii de activitate in judetul Suceava sunt: 1. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri 110,5 milioane lei (25,1 milioane euro) 2. CAEN: 4639 - Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun 75 milioane lei (17,1 milioane euro) 3. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale 72,7 milioane lei (16,5 milioane euro) 4. CAEN: 1621 - Fabricarea de furnire si a panourilor de lemn 53,2 milioane lei (12,1 milioane euro) 5. CAEN: 1712 - Fabricarea hartiei si cartonului 37,2 milioane lei (8,5 milioane euro)</p>
Vaslui	<p>Un alt judet cu o densitate foarte mica a intreprinderilor este Vasluiul, care are 1,26 firme la 100 de locuitori. Potrivit website-ului topfirme.com, dintre cei 19.208 agenti economici (cca 0,98% din total firme la nivel national), doar o parte sunt activi si realizeaza un nivel al cifrei de afaceri de cca 6,2 miliarde de lei (1.4 miliarde de Euro), adica 0,46% din totalul national. Aceasta cifra face ca Vaslui si nu Botosani sa fie pe ultimul loc in Regiunea NE la nivelul de venituri din activitatile economice ale firmelor.</p> <p>In cadrul acestor 19208 agenti economici sunt angajati cca 30230 de oameni (0,75% din totalul angajatilor din Romania), care ajuta la obtinerea unor profituri de cca 437,3 milioane de lei (0,42% din profitul net realizat in Romania).</p>

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Concentrarea agentilor economici se inregistreaza cel mai mult in Vaslui, Barlad, Husi, Negresti si Zorleni.

Dupa cifra de afaceri, cele mai puternice 5 firme din judet sunt:

- 1.PLANTAGRO-COM SRL, Str. SPIRU HARET 5, Vaslui, Judetul Vaslui, cu o cifra de afaceri de 439,8 milioane lei (99,9 milioane euro)
- 2.VANBET SRL, SALCIOARA 15, Banca, Judetul Vaslui, 185 milioane lei (42 milioane euro)
- 3.RULMENTI SA, Str. REPUBLICII 320, Barlad, Judetul Vaslui 167,8 milioane lei (38,1 milioane euro)
4. SAFIR SRL, Văleni, Valeni, Judetul Vaslui, 152,1 milioane lei (34,6 milioane euro)
- 5.CLEOPATRA CENTER SRL
Str. TECUCIULUI 2, Barlad, Judetul Vaslui
125,6 milioane lei (28,6 milioane euro)

In clasamentul principalilor angajatori observam o rasturnare a clasamentului pe cifra de afaceri, precum si cateva nume noi:

- 1.RULMENTI SA, Str. REPUBLICII 320, Barlad, Judetul Vaslui cu 1.254 angajati
2. CONFECTII BIRLAD SA, Str. TECUCIULUI 2, Barlad, Judetul Vaslui cu 874 angajati
3. VANBET SRL, SALCIOARA 15, Banca, Judetul Vaslui 621 angajati
4. AQUAVAS SA, Str. STEFAN CEL MARE 70, Vaslui, Judetul Vaslui cu 604 angajati
5. PANCARPROD SRL, Str. STEFAN CEL MARE 273, Vaslui, Judetul Vaslui cu 510 angajati

Dupa profitul inregistrat, firmele cele mai puternice din judet sunt:

1. PLANTAGRO-COM SRL, Str. SPIRU HARET 5, Vaslui, Judetul Vaslui, cu un profit de 15,2 milioane lei (3,5 milioane euro)
2. VANBET SRL, SALCIOARA 15, Banca, Judetul Vaslui, cu un profit de 14,2 milioane lei (3,2 milioane euro)
3. CONFECTII BIRLAD SA, Str. TECUCIULUI 2, Barlad, Judetul Vaslui cu un profit de 8,9 milioane lei (2 milioane euro)
4. KING CLUB SRL, cu sediul in Str. VICTORIEI -, Vaslui, Judetul Vaslui, cu un profit de 7,9 milioane lei (1,8 milioane euro)
5. RULMENTI SA, Str. REPUBLICII 320, Barlad, Judetul Vaslui cu un profit de 5,5 milioane lei (1,3 milioane euro)

Domeniile economice cu cele mai mari cifre de afaceri sunt:

- 1.CAEN: 0111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase
723,3 milioane lei (164,4 milioane euro)
2.CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate,
cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
661,8 milioane lei (150,4 milioane euro)
3.CAEN: 4624 - Comert cu ridicata al blanurilor, pieilor brute si al
pieilor prelucrate
221,1 milioane lei (50,3 milioane euro)
4.CAEN: 7500 - Activitati veterinare
216,2 milioane lei (49,1 milioane euro)
5.CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri
202,4 milioane lei (46 milioane euro)

Domeniile de activitate care absorb cel mai mare numar de
angajati in judetul Vaslui sunt:

1.CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate,
cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
2.447 angajati
2.CAEN: 1414 - Fabricarea de articole de lenjerie de corp
1.894 angajati
3.CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de imbracaminte (exclusiv
lenjeria de corp)
1.744 angajati
4.CAEN: 1520 - Fabricarea incaltamintei
1.578 angajati
5.CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si
nerezidentiale
1.532 angajati

Domeniile de activitate economica cele mai profitabile sunt:

1. CAEN: 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor
leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase
59,9 milioane lei (13,6 milioane euro)
2. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine
nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare,
bauturi si tutun
21,6 milioane lei (4,9 milioane euro)
3. CAEN: 9200 - Activitati de jocuri de noroc si pariuri
18,9 milioane lei (4,3 milioane euro)
4. CAEN: 7500 - Activitati veterinare
17,3 milioane lei (3,9 milioane euro)
5. CAEN: 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si
nerezidentiale
16,3 milioane lei (3,7 milioane euro)

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianzas estratégicas

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Din datele de mai sus se observa o segmentare destul de mare din perspectiva numarului de angajati / cifrei de afaceri / profitului pe domenii economice in judetele mai sarace si o mai mare concentrare a numarului de angajati si cifrei de afaceri si profitului in judetele mai avansate din punct de vedere economic.

Antreprenariat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Comercium
alianzas estratégicas

método

CENTRALIZATORUL CONCLUZIILOR PRIVIND MATERIALELE BIBLIOGRAFICE ANALIZATE

În demersul de realizare a analizei privind mediul antreprenorial regional din regiunea Nord-Est, pe lângă analiza demarată în rândul persoanelor din grupul țintă al proiectului, se derulează și o analiză de tip desktop a studiilor, strategiilor, rapoartelor de analiză și a materialelor existente la nivel academic în ceea ce privește antreprenoriatul.

Cautăm în special similitudini cu abordarea propusă în studiu, dar și datele statistice necesare fundamentării părții cantitative a acestuia.

În luna octombrie, ca parte a acestei analize, au fost analizate următoarele documente:

Analiza tendințelor economice ale Regiunii Nord-Est

Sursa: ADR Nord-Est

<http://adrnordest.ro/user/file/innovation%20ris%20implementation/a%29%20Analiza%20socio-economica.pdf>

Conform acestui studiu, companiile din Regiunea Nord-Est au o flexibilitate mai mare, sunt mai receptive la nevoile pieței, mai inovative și abile în a răspunde cerințelor consumatorilor, îmbunătățind mediul competițional, amplificând cultura organizatorică și creând condițiile stabilității sociale.

Din analiza planurilor de afaceri depuse în cadrul concursului de idei de afaceri, putem observa că această observație a studiului mai sus menționat este corectă și că există o orientare destul de mare către activități economice inovative și adaptate nevoilor pieței, orientate către consumator.

Așa cum se poate observa, la acest moment, în cadrul proiectului au fost depuse planuri de afaceri în domeniile educație (cu un mare accent pe educația implementată cu mijloace electronice și în special pe educația care îi implică pe copiii), sănătate (în special kinetoterapie și masaj, însă și medicina stomatologică și ecografie), soluții inovative privind comerțul. Firmele de IT au avut, de asemenea, o pondere destul de mare în cadrul concursului, iar o altă latură importantă a fost cea a producției – în special producție de textile și de panificație. Au fost depuse, de asemenea, multe planuri care țin de Strategia Națională de Cercetare-Dezvoltare-Inovare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Carta Alba a Intreprinderilor Mici si Mijlocii din Romania

Sursa: Consiliul National pentru Intreprinderi Private Mici si Mijlocii din Romania

<http://cniipmmr.ro/wp-content/uploads/2017/07/PPT-CA-2017v3.pdf> (rezumat)

Acest document are o importanta deosebita pentru analiza noastra, intrucat, printre altele, mentioneaza aspecte legate de dimensiunea de control, in special in ceea ce priveste managementul riscurilor si aspectele legate de finantare.

In Regiunea Nord-Est, in cadrul concursului de idei de afaceri organizat in proiectul ASTRE-NE, s-a observat ca exista multi antreprenori care sunt dispusi sa isi investeasca, pe langa sursele de finantare externe (in principal nerambursabile) si propriile economii sau sa isi reinvesteasca profitul in activitatile firmei, pana cand aceasta devine productiva.

Rapoarte privind ecosistemele regionale de inovare

Sursa: UEFISCDI

<https://uefiscdi.ro/resource-89686?&wtok=2fa895b9525f6d2393b91826ae2df999076353e7&wtkps=XY9REoIwDETvk m/BJlip4Q6OM56g2ioVsErBOjreXcAPR/92NvuSjeYIPwNLhthVdYDCMSGikiSLwBIDcAYG tRAMeNwdqpaqqzoyS8/E35eJcJlvpKq2uCl6hPdznmkcHBZ4MUODk5gzGX82Y7z3JBip SQahzQkP06M1ygygQJJSZKTtT6j8Gxzk+Qhg/sdHFQjTd9bVPfHtPeHlzYG5fenI2pbju39z UUrzc=&wchk=c1d015b624763332d9ff9115446f8595c6d6d009>

Conform acestui raport, realizat in cadrul unui proiect finantat prin Fondul Social European in cadrul Programului Operational Capacitate administrativa, produsele inteligente (smart products) reprezintă o parte esențială a transformării digitale industriale.

Produsele inteligente sunt specializări ale produselor hibride cu reprezentări fizice ale diverselor categorii de produse și cu următoarele caracteristici ale produselor digitale:

- Integrare: au loc recunoașterea și prelucrarea contextelor situaționale
- Personalizare: adaptarea la nevoile și afecțiunile cumpărătorului și consumatorului
- Adaptare: se schimbă în funcție de răspunsurile și sarcinile cumpărătorului și consumatorului

UNIUNEA EUROPEANĂ

- Pro-activitate: încercarea de a anticipa planurile și intențiile cumpărătorului și ale consumatorului
- Conștientizarea afacerii: luarea în considerare a constrângerilor comerciale și juridice
- Orientare în spațiu: luând în considerare alegerea funcțională și locația restricționată
- Rețea capabilă: abilitatea de a comunica și de a se lega (gruparea de produse) cu alt produs (afacere) sau seturi de produse

Totodata, acest raport mentioneaza prezenta in Regiunea Nord-Est in zona Iasiului a firmelor Continental, Amazon, Google, Oracle și Endava, unii dintre cei mai vanati angajatori din zona si printre putinele firme din NE care atrag o parte serioasa a absolventilor de stiinte, tehnologie, inginerie si mecanica din Iasi.

La nivelul mediului antreprenorial regional – in special din perspectiva proiectului ASTRE-NE, cele mai multe dintre persoanele care isi doresc sa faca din antreprenorat o misiune profesionala si personala se indreapta spre domenii cuprinse in Strategia Nationala de CDI si care au la baza o parte dintre caracteristicile produselor inteligente.

Asa cum reiese din analiza de suprafata a planurilor de afaceri depuse in cadrul proiectului nostru (cod CAEN, titlu) si a altor proiecte similare, exista o orientare destul de pronuntata catre acest tip de plan de afaceri si catre dezvoltarea acestui tip de produs.

- **Studiu ITC 2030, ACCES PROJECT INVESTMENTS SRL, octombrie 2015**

<http://adieuronest.ro/wp/wp-content/uploads/2016/11/Studiu-ITC-Nord-Est-2030.pdf>

Acest studiu ne arata faptul ca Regiunea Nord-Est se adapteaza cerintelor pietei in ceea ce priveste nevoia de competente si abilitati, in special pe partea de digital, contribuind in mediul academic, cu programe de invatamant adaptate nevoilor pietei, incepand inca din liceu.

Se pune accentul in special pe STEM (Sciences, Technology, Engineering & Mechanics), iar la nivelul Iasiului, exista cca 1200 de absolventi cu specializare tehnica anual.

Totodata, studiul acopera aspecte precum spatiile de birouri, infrastructura fiind una dintre caracteristicile care contribuie la dezvoltarea mediului de afaceri si la facilitarea dezvoltarii IMM-urilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Acest lucru este confirmat și de chestionarele primite până în prezent, în punctele de analiză calitativă.

- **Ghidul Investitorului pentru Regiunea Nord - Est.**

http://adnordest.ro/user/file/news/16/Brosura%20ADR_A4_2017_%20WEB%20landscape.pdf

Brosura prezintă principalele avantaje pe care le au investitorii și antreprenorii în regiunea Nord-Est, printre acestea numărându-se:

- Revolutionarea învățământului dual
- Cele 7 universități de stat și 4 universități private care au o reputație bună și foarte bună la nivel național
- Clusterelor formate în Regiune, cu accent pe industriile creative și ITC
- Centre de cercetare existente
- Resursa umană de înaltă calitate și foarte bine calificată, în special în ceea ce privește învățământul superior

Având în vedere cele de mai sus, precum și seriile TEMPO centrate pe Regiunea Nord-Est, în luna noiembrie următoare să dezvoltăm o analiză comprehensivă – statistică și calitativă, a mediului antreprenorial, contribuind astfel la primul capitol al studiului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Capitolul 3. Analiza cantitativa a mediului antreprenorial regional

Pornind de la cei peste 300 de membri ai grupului tinta, care reprezinta populatia totala careia i se adreseaza chestionarul dezvoltat, din care, conform disponibilitatii, va raspunde un anumit numar de participanti, mergand pe chestionarul publicat in mediul online si care a fost promovat in special in regiunea Nord-Est, precum si pe chestionarul aplicat unor antreprenori din Nord-Est, analiza cantitativa se reflecta in datele colectate si prelucrate, cuantificate si masurabile.

Aspectul acestui capitol este unul marcat de existenta tabelelor, graficelor si sectiunilor explicative de text, in mare fiind partea statistica si cantitativa a studiului regional.

Un scurt rezumat al concluziilor acestei analize este prezentat si separat, extrapoland, in masura posibilitatilor, la intreaga regiune.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Necesitate studiu – Regiunea Nord-Est, potențial fără susținere

Nord-Est este o regiune de dezvoltare a României, care conține județele **Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.**

Economia regiunii Nord-Est are un caracter predominant agrar, în special către nord, deși există mai multe orașe industriale, cele mai mari fiind Iași, Bacău și Suceava. **PIB-ul per capita în regiune este cel mai mic din România**, la circa două treimi din media națională. În prezent industria textilă are creșterea cea mai rapidă.

Turismul este de asemenea foarte important, în special în zonele montane din vestul regiunii, precum și în următoarele orașe (după numărul de turiști) Iași, Suceava, Piatra Neamț sau Bacău. Alte atracții turistice sunt Mănăstirile din nordul Moldovei (în special mănăstirile din Bucovina), *ce fac parte din patrimoniul universal.*

Regiunea Nord-Est are o populație totală de 3.674.367, fiind **astfel cea mai populată regiune a țării.** Densitatea este de 99,71/km², mai ridicată decât media pe țară, de 91,3/km². 1.808.390 (49.22%) dintre locuitori sunt de sex masculin, iar 1.865.977 (50.78%) sunt de sex feminin.

Regiunea Nord-Est, campioană la migrația forței de muncă¹

Alte județe din Regiunea de Nord-Est stau însă și mai prost la acest capitol. De exemplu, printre cele mai mari pierderi a suferit-o județul Bacău. Aici, raportul dintre numărul salariaților și al celor plecați în străinătate era, în 2014, de 80%. La acea dată, Bacăul

¹ <https://www.ziarulevenimentul.ro/stiri/moldova/harta-migratiei-forței-de-munca-in-regiunea-de-nord-est-foto--217341461.html>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Înregistra un număr mediu de 97.307 salariați, iar numărul celor plecați era de 78.155. Aproape aceeași situație și la Suceava. În 2014, județul avea 91.710 salariați, iar cifra celor plecați la muncă în străinătate era de 70.468, raportul fiind de 76.83%. La Neamț, acest raport este de 93,88%: în 2014 erau 73.852 angajați și 69.337 plecați. Și vasluienii au plecat pe capete, în ultimii patru ani. În județul Vaslui, raportul dintre angajați și cei care au luat calea străinătății este de 67,03%.

În 2014, aici erau înregistrați 49.978 angajați și 33.505 plecați. În județul Botoșani, ponderea este de 54,74%, în cifre fiind 48.928 angajați și 26.786 plecați în străinătate, în 2014. De altfel, aceste date arată că, la nivel național, cei mai mulți români care au părăsit țara pentru un loc de muncă mai bun sunt din Regiunea de Nord-Est, în total fiind vorba de 339.057 români din această zonă, din totalul celor 727.500 plecați la nivel național.

Având în vedere faptul că Regiunea Nord-Est este cea mai populată regiune, dar și cea mai săracă dacă ne raportăm la PIB/per capita, cât și faptul că exodul de populație calificată este îngrijorător, se impune necesitatea implementării în această regiune de proiecte cu finanțare nerambursabilă. Pentru a avea o imagine cât mai clară asupra situației mediului antreprenorial în vederea sprijinirii viitorilor antreprenori din cadrul proiectului, concluziile studiului reprezintă un punct de plecare pentru abordarea cât mai eficientă a potențialelor riscuri.

Structură studiu

- I. Sectoarele economice de interes pentru deschiderea unei afaceri
- II. Criterii pentru evaluare unei afaceri
- III. Dimensiunile antreprenoriatului regional – perspective socio-culturale

Antreprenoriat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium
alianță strategică

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

- 1) Viziune
- 2) Modul de conducere al afacerii
- 3) Inovare socială- interese în folosul comunității
- 4) Abordarea de lucru
- 5) Produse și servicii
- 6) Politica de resurse umane
- 7) Analiza mediului extern și intern al firmei
- 8) Formarea profesională

IV. Percepția asupra mediului de afaceri

- 1) Bariere în deschiderea și susținerea unei afaceri
- 2) Resursele financiare
- 3) Politica de promovare

Primele perspective – avantaje și dezavantaje ale mediului antreprenorial în Regiunea Nord-Est

În cadrul Județului Bacău, au fost chestionate 17 persoane. În legătură cu avantajele și dezavantajele mediului antreprenorial din cadrul Regiunii Nord-Est, răspunsurile au fost diverse.

Antreprenoriat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commerce

alianza strategica

método

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Avantajele zonei:

- ✓ Competiție mică- Concurența redusă în anumite domenii
- ✓ Excedent forță de muncă
- ✓ Forță de muncă ieftină
- ✓ Oportunități în diverse domenii
- ✓ Zonă cu multe oportunități
- ✓ Necesitatea creării locurilor de muncă
- ✓ Domenii de business neexplorate
- ✓ Personal calificat
- ✓ Mediu prietenos
- ✓ Lipsa liderilor de piață din zona
- ✓ Forță de muncă disponibilă
- ✓ Zonă de piață cu afaceri puține
- ✓ Zonă cu oameni deschiși, cu pregătire superioară
- ✓ Clienți interesați să investească în domeniul educației pe piață
- ✓ Piață ofertantă, puține afaceri

Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

soluții strategice

método

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

- ✓ Dorința de autodepășire a resursei umane
- ✓ Salarii mici

Dezavantaje:

- ✓ Lipsa infrastructurii
- ✓ Sărăcie/populație săracă
- ✓ Putere financiară slabă- Lipsa puterii de cumpărare
- ✓ Zonă depopulată, forța de muncă plecată în străinătate
- ✓ Volum redus al investițiilor/reticența marilor investitori
- ✓ Notorietate mică în domeniile meșteșugărești/handmade
- ✓ Interes redus din partea autorităților
- ✓ Forța de muncă fără calificare
- ✓ Taxe excesiv de mari-dezavantaj la nivel general
- ✓ Legislația greoaie și în continuă schimbare

De asemenea, au fost chestionate și două persoane din județul Vaslui.

Avantajele zonei

Piețe neexploatate în creștere și lipsa unor tipuri de produse și servicii de pe piață

Lipsa concurenței

Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commerce

alianță strategică

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Finanțări din fonduri europene

Dezavantajele zonei

Infrastructura rutieră

Instabilitatea politicii fiscale

Lipsa unei politici coerente pentru mediul de afaceri

Lipsa consultanței fiscale pentru firme

Primele concluzii

Conform primelor răspunsuri la chestionar, marea problema și dezavantaj al Regiunii Nord-Est, este infrastructura deficitară. Alte dezavantaje menționate de mai mulți respondenți sunt sărăcia și lipsa puterii de cumpărare a oamenilor. Totuși, respondenții apreciază lipsa concurenței în multe domenii și mâna de lucru ieftină ca fiind principalele avantaje pentru un antreprenor din zona.

Antreprenoriat Sustenabil pentru Transformarea Economică a Regiunii Nord-Est
ASTRE-NE, ID: 106285

Global Commercium

alianță strategică

método

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Capitolul 4. Analiza calitativa a mediului antreprenorial regional

Cu un PIB/capita în PPS (paritatea puterii de cumparare) de doar 36% din media UE, regiunea Nord-Est (județele Iași, Suceava, Bacău, Neamț, Botoșani și Vaslui) este a cincea cea mai săracă regiune din UE (înaintea ei mai sunt trei regiuni din Bulgaria și una din Franța) *(sursa ZF, mar 2018)*

CUM SE ÎMPARTE BOGĂȚIA					
Regiunea (NUTS 2013*)	PIB mld. euro	% din PIB national	PIB per capita euro	PIB per capita in PPS	PIB per capita in PPS; UE 28 = 100
ROMÂNIA	169.771	100	8.600	17.000	58
MACROREGIUNEA UNU	38.280	22,5	7.800	15.300	53
Nord-Vest	19.519	11,5	7.600	14.900	51
Centru	18.761	11,1	8.000	15.800	54
MACROREGIUNEA DOI	35.241	20,8	6.200	12.200	42
Nord-Est	17.081	10,1	5.300	10.400	36
Sud-Est	18.159	10,7	7.400	14.500	50
MACROREGIUNEA TREI	67.577	39,8	12.700	25.100	86
Sud-Muntenia	20.583	12,1	6.800	13.400	46
București-Ifov	46.994	27,7	20.500	40.400	139
MACROREGIUNEA PATRU	28.532	16,8	7.500	14.900	51
Sud-Vest Oltenia	12.451	7,3	6.300	12.400	42
Vest	16.081	9,5	8.900	17.600	60

*Nomenclatorul comun al unitatilor teritoriale de statistica. Sursa: EUROSTAT

SITUATIA SECTORULUI IMM

Informații generale relevante privind situația actuală a IMM-urilor: economia românească este susținută de activitatea IMM-urilor, precum și a marilor companii, îndeosebi a celor cu capital majoritar străin, dar și a celor cu capital de stat. Deși au o pondere numerică de peste 99,7% din numărul total de întreprinderi, influența IMM-urilor asupra evoluției economice a țării este mult mai redusă. Întreprinderile mici și mijlocii susțin mai puțin de 60% din PIB-ul României, față de peste 70% în alte țări din UE, chiar și în condițiile în care firmele mici și mijlocii reprezintă ca număr mai bine de 90% din totalul întreprinderilor de pe plan local.

Într-o perioadă în care economia merge cu pași vioi, paradoxal, multe dintre IMM-urile din România cad pradă insolvențelor, au probleme de finanțare sau nu și-au adaptat produsele sau serviciile la nevoile pieței.

În plus, una din trei întreprinderi mici și mijlocii mor din "fașă" din cauza corvoadei fiscale, a lipsei de finanțare, a partenerilor care nu respectă termenele de plată, a birocrăției, dar și a lipsei de viziune sau experiență a antreprenorului.

Majoritatea întreprinderilor din România au pornit ca afaceri de familie, bazându-se pe un minimum de cunoștințe ale persoanelor implicate în conducerea afacerii. Multe dintre aceste persoane nu au un bagaj suficient de cunoștințe în materie de management sau marketing, iar întreprinderea nu dispune de resurse financiare suficiente pentru a dezvolta afacerea, prin derularea unor campanii de marketing ori de promovare a produselor. Nivelul educațional și tehnic al majorității IMM-urilor permite supraviețuirea economică a acestora, dar șansele de atragere, angajare și menținere în activitate a competențelor, îndeosebi manageriale, tehnice și de piață, sunt în continuare destul de

UNIUNEA EUROPEANĂ

limitate. Multe întreprinderi nu și-au stabilit ținte de penetrare a pieței sau de creștere a cotei de piață, neconsiderând necesară atragerea și angajarea unor specialiști, de exemplu în calitatea produsului sau în promovarea acestuia pe piață, accentul fiind pus de obicei pe realizarea producției și pe abilitatea patronului de a gestiona/mentține afacerea pe „linia de plutire”. Date statistice relevante arată că circa 57% dintre microîntreprinderile actuale sunt întreprinderi de subzistență, care permit asigurarea unui oarecare nivel de trai numai proprietarului afacerii și familiei acestuia.

Problemele IMMurilor au fost formulate de către guvern și definite astfel:

Problema de fond la nivel național: În ultimele două decenii, principala problemă a guvernului la scară națională, sub aspect economico-social, este aceea că nu se întreprind suficient de multe afaceri formale în România, în raport cu populația existentă (de cca. 20,12 milioane locuitori, conform recensământului din octombrie 2011) și cu potențialul său general în contextul UE – 28 (țara noastră fiind al șaptelea Stat Membru al UE, ca populație), care să permită dezvoltarea sustenabilă a țării pe termen lung. În plus, nu există suficiente afaceri de mari dimensiuni în România care să fie competitive la nivel internațional/ global. Prezenta Strategie se referă exclusiv la problema de fond privind numărul de afaceri legale de dimensiuni mici și mijlocii.

Problema majoră la nivel local: În ultimele peste două decenii, guvernele care s-au succedat la conducerea țării nu au acordat atenția cuvenită unei bune funcționări a economiei de piață la nivel local, astfel încât, actualmente, principala problemă este inițierea sau, după caz, revigorarea cererii locale de produse și servicii căreia să-i răspundă într-un mod adecvat oferta întreprinderilor (existente sau nou înființate) din zona respectivă (mai ales, în mediul rural și în orașele mici, acolo unde trăiește peste jumătate din populația țării pe baza unor venituri modeste).

Problemele specifice IMM-urilor din România: Privite de la nivel macroeconomic, guvernul recunoaște existența a patru probleme actuale specifice IMM-urilor autohtone:

1. Problema masei critice a IMM-urilor – prea puține întreprinderi active în economie;
2. Problema gabaritului afacerii/dimensiunii companiilor – prea puține întreprinderi de mărime mijlocie;
3. Problema structurii sectoriale – prea multe întreprinderi activează în domeniile serviciilor și comerțului;
4. Problema rezilienței noilor afaceri – două treimi dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață.

Factorii critici pentru activitatea IMM-urilor autohtone: La nivel microeconomic, guvernul identifică următorii factori critici pentru activitatea economică și perspectivele de dezvoltare ale IMM-urilor autohtone:

- a) gestionarea corespunzătoare a fluxului de lichidități al întreprinderii;
- b) capitalizarea adecvată a afacerii în funcție de stadiul de evoluție al întreprinderii, cât și de perspectivele previzibile de dezvoltare a acesteia;
- c) re tehnologizarea întreprinderii (inclusiv în domeniul CDI) și sporirea capacității de atragere și păstrare în cadrul întreprinderii a talentelor creative individuale;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

- d) reducerea barierele de intrare pe piață a noilor întreprinderi și respectiv, a barierele de ieșire de pe piață a companiilor dovedite ca fiind neviabile (de înseși rezultatele economico-financiare negative ale acestora);
- e) consolidarea rețelelor de întreprinzători și diseminarea informațiilor de piață relevante în rândul acestora;
- f) internaționalizarea afacerilor companiei.

DENSITATEA IMM-urilor la nivel județean

Regiuni de dezvoltare si județe	Total IMM (nr.)	Populație rezidentă la 1 ian. (nr. persoane)	Densitatea IMM (nr. IMM/ 100 locuitori)
	(a)	(b)	(c)=(a)+(b)
Bihor	17,945	568,969	3,15
Bistrita-Nasaud	6,483	282,495	2,29
Cluj	29,669	701,258	4,23
Maramures	10,326	468,333	2,20
Satu Mare	7,469	338,181	2,21
Salaj	4,888	217,331	2,25
Alba	7,894	333,488	2,37
Brasov	18,661	550,934	3,39
Covasna	3,776	206,279	1,83
Harghita	7,142	307,555	2,32
Mures	12,961	543,726	2,38
Sibiu	10,79	399,982	2,70
Bacau	11,129	600,549	1,85
Botosani	4,031	394,625	1,02
Iasi	15,775	788,659	2,00
Neamt	8,64	455,643	1,90
Suceava	11,385	629,733	1,81
Vaslui	4,893	387,525	1,26
Braila	6,142	303,608	2,02
Buzau	9,205	431,015	2,14
Constanta	20,783	681,054	3,05
Galati	11,778	520,058	2,26
Tulcea	4,655	203,196	2,29
Vrancea	6,293	330,937	1,90
Arges	14,931	595,764	2,51
Calarasi	4,563	295,505	1,54

UNIUNEA EUROPEANĂ

Dambovita	7,241	505,219	1,43
Giurgiu	4,468	274,57	1,63
Ialomita	4,175	264,733	1,58
Prahova	16,547	740,483	2,23
Teleorman	4,983	355,281	1,40
Ilfov	20,912	444,241	4,71
Municipiul Bucuresti	110,422	1,843,962	5,99
Dolj	14,195	641,04	2,21
Gorj	6,074	327,537	1,85
Mehedinti	3,255	252,6	1,29
Olt	6,604	412,491	1,60
Valcea	7,193	359,814	2,00
Arad	11,336	424,075	2,67
Caras-Severin	4,627	282,467	1,64
Hunedoara	8,671	398,95	2,17
Timis	23,151	696,72	3,32

Notă – Datele sunt furnizate de institutul Național de Statistică

Conform datelor prezentate mai sus, regiunea Nord-Est inca detine cea mai mica densitate a IMMurilor la nivel judetean fata de celelalte regiuni ale Romaniei, si in cadrul regiunii, judetele Botosani si Vaslui sunt cele cu ponderea cea mai mica a numarului de IMMuri la 100 de locuitori.

Cfm Cartei albe a IMMurilor, ed 2017, CNIPMMR, evolutia perceptiei intreprinzatorilor asupra mediului economic la nivel national a fost urmatoarea

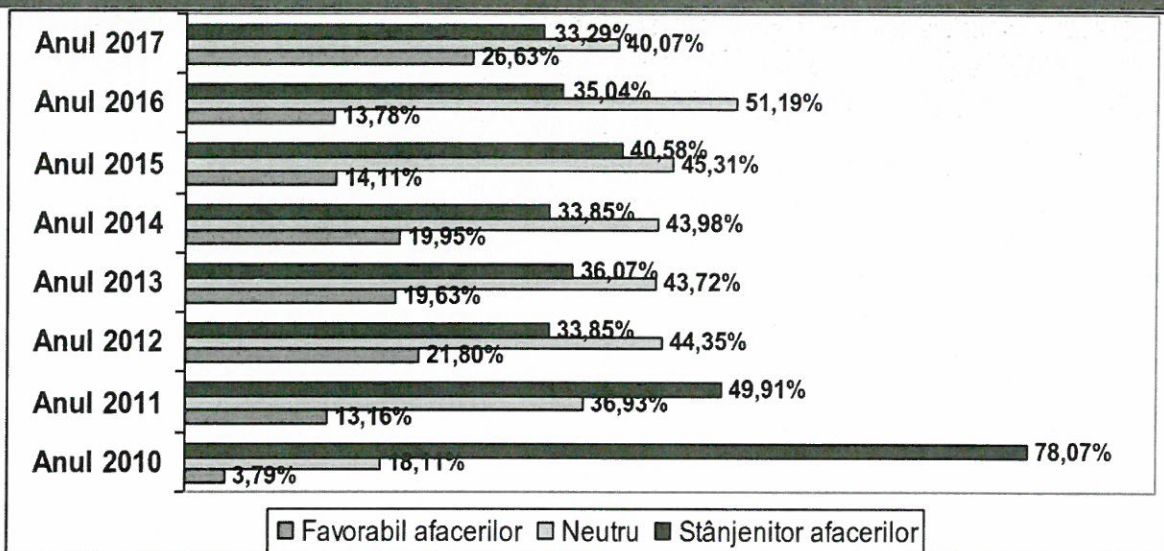

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

EVOLUȚIA PERCEPȚIEI ÎNTEPRINZĂTORILOR ASUPRA MEDIULUI ECONOMIC DIN ROMÂNIA 2010 - 2017

Modificările legislației fiscale din 2018 au generat efecte multiple negative asupra IMM-urilor:

- Creșterea birocrăției pentru toți contribuabilii și toți angajatorii;
- Efort semnificativ de implementare a reformelor legislative;
- Creșterea cheltuielilor de personal;
- Dificultăți importante de implementare datorate timpului foarte scurt stabilit pentru aplicare;
- Creșterea cheltuielilor administrative, privind actualizarea programelor informatice;
- Probleme de asigurare a competitivității și derulării contractelor la export.

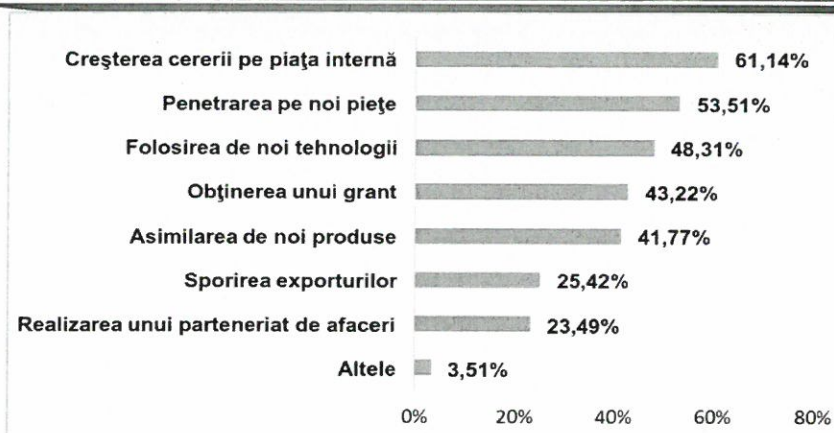
Încrederea în sistemul fiscal este o condiție esențială pentru investitori, predictibilitatea fiind unul dintre cei mai importanți factori care influențează deciziile de investiții, cu efecte directe asupra creșterii numărului de IMM-uri și a locurilor de muncă, creșterea potențialului și performanțelor întreprinderilor, intensificarea inovării produselor și serviciilor, tehnologiilor, sistemelor și metodelor manageriale, de marketing, financiare și a veniturilor din PIB.

UNIUNEA EUROPEANĂ

PRINCIPALELE OPORTUNITĂȚI ÎN AFACERI ALE ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII în 2017

Conform **Barometrul Startup-urilor din România**, **mentalitatea și teama de eșec** ocupă primul loc în topul celor mai importante obstacole pentru cei care vor să înceapă și să dezvolte o afacere în România, conform Barometrului Startup-urilor din România realizat de EY România, Impact Hub Bucharest și Startarium.

Educația precară, impredictibilitatea fiscală și situația politică actuală se clasează pe a doua poziție, fiind resimțite și menționate de 12% dintre antreprenorii chestionați în cadrul studiului.

Comparativ cu ediția anterioară, se observă o îmbunătățire a percepției cu privire la educație și la accesul la finanțare, ceea ce nu înseamnă însă ca aceste aspecte au fost rezolvate sau îmbunătățite la nivel național.

Cea de a treia ediție a Barometrului Start-up-urilor din România analizează răspunsurile a 284 de antreprenori privind accesul la finanțare, zona de reglementare și impozitare, educație și formare, cultură antreprenorială și sprijin coordonat. Din totalul numărului de respondenți, 82% conduc afaceri cu o vechime mai mică de trei ani și 92% au declarat că sunt fondatori/ acționari în cadrul companiei. Cele mai multe startup-uri sunt localizate în mediul urban și activează în IT&C, comerț cu amănuntul, servicii pentru afaceri, media și publicitate, industria alimentară, educație și altele. 65% au vârsta cuprinsă între 22-35 de ani, 28% între 35-50 de ani, 4% au sub 21 de ani iar 3% peste 50 de ani.

Dintre rezultatele studiului mai sus-mentionat:

- Media veniturii mediu lunar personal a scăzut la **917 euro**
- **Fondurile proprii** rămân principala sursă de finanțare pentru 79% dintre liderii de start-up.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

- **71% dintre antreprenori consideră că fondurile oferite de statul român în cadrul programelor specifice pentru IMM-uri reprezintă forma de finanțare cu cel mai mare impact în susținerea inițiativelor de afaceri.**
- **Mediul fiscal și de reglementare din România s-a deteriorat în ultimul an pentru antreprenori, consideră 52% dintre respondenți.**
- **50% dintre antreprenorii la început de drum își propun să-și lanseze afacerile pe care le conduc pe noi piețe geografice.** Cea mai menționată zonă de extindere este cea regională, Europa
- **Mentoratul și discuțiile cu alți antreprenori reprezintă principala sursă de învățare menționată de antreprenorii de start-up (41%)**
- **74% dintre respondenți consideră că antreprenoriatul nu este susținut de societatea românească**

Daca analizam programele Ministerului IMM-urilor, structura firmelor nou-create arată orientarea programului de finanțare **Start-Up Nation, editia 2017 către servicii și producție** și mai puțin spre comerț, sector care se află pe primul loc în economie ca număr de companii și cifră de afaceri totală.

În cazul unui alt program, care a sprijinit **companiile de tip SRL-D (antreprenori debutanți), construcțiile, transporturile și comerțul** au fost cele mai râvnite trei domenii.

Sectorul IT este cel mai atractiv pentru tinerii care vor să-și facă un business, dar și alimentația publică și serviciile de tipărire sunt domenii cu interes ridicat din partea pariorilor pe antreprenoriat, arată o analiză care ia în calcul domeniile de activitate în care s-au înființat cele mai multe afaceri la prima ediție a programului Start-Up Nation, ediția 2017.

Sectorul IT și fabricarea pâinii, cele mai mari pariuri ale antreprenorilor la început de drum

Top zece domenii de activitate ale firmelor înființate prin Start-Up Nation 2017

	Cod CAEN	Denumirea activității	Număr beneficiari	Pondere (%)
1.	6201	Activități de realizare a software-ului la comandă	496	7
2.	1071	Fabricarea pâinii	489	7
3.	1812	Alte activități de tipărire	357	5
4.	7420	Activități fotografice	308	4
5.	1413	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte	278	4
6.	8623	Activități de asistență stomatologică	275	4
7.	3109	Fabricarea de mobilă	247	3
8.	7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică	178	2
9.	8690	Alte activități referitoare la sănătatea umană	177	2
10.	1629	Fabricarea altor produse din lemn	174	2

SURSA: Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat

Estimarea stadiului de dezvoltare a sectorului IMM la orizontul anului 2020

1. Un număr semnificativ de IMM-uri se vor afla în creștere spre companii mari sau își vor asigura un anumit segment de piață de pe piața locală. Aportul IMM-urilor la formarea PIB-ului național se va majora la circa 70%, fiind susținut de progresul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici către medii/mari. Această evoluție este de natură să dinamizeze economia națională și să sporească rezistența acesteia la eventualele șocuri economicofinanciare externe. Programele de sprijin a IMM-urilor derulate de autoritățile publice abilitate vor continua să stimuleze înființarea de start-up-uri și spin-off-uri.

2. Cu toate că vor exista IMM-uri cu expertiză tehnică relativ puternică, produsele lor nu vor fi, probabil, încă suficient de competitive la nivel mondial, în termeni de calitate și preț. Totuși, prin politicile de promovare antreprenorială aplicate de guvern, în parteneriat cu comunitatea de afaceri, întreprinzătorii vor beneficia de sprijin pentru obținerea certificatelor de calitate, realizarea de investiții în tehnologii care respectă standardele recunoscute la nivel european/internațional, participarea la manifestări promoționale internaționale și sesiuni de matchmaking etc. În urma sprijinului acordat pentru retehnologizare, însușirea competențelor manageriale și instruirea personalului în folosirea noilor tehnologii, IMM-urile vor deveni din ce în ce mai competitive pe plan local sau regional, însă nu vor ajunge din urmă întreprinderile omoloage din Statele Membre avansate ale UE, care dețin deja un avans semnificativ din punct de vedere al CDI și al experienței derulării afacerilor la nivel global.

3. Nu vor exista impedimente semnificative în accesul la sectorul financiar pentru acele IMM-uri care au competențe suficiente și sunt producătoare de produse competitive. Din ce în ce mai multe IMM-uri vor reuși să câștige încrederea creditorilor/investitorilor datorită evoluției pozitive a indicatorilor lor de profitabilitate, cât și a perspectivelor de dezvoltare pe termen mediu. Cooperarea mai bună dintre bănci și IMM-uri se va reflecta în relaxarea condițiilor de creditare, în reducerea costurilor creditării, precum și în acordarea de asistență financiară pentru acele întreprinderi care solicită finanțare pentru proiecte economice de anvergură mare (retehnologizare/ modernizare, CDI etc.).

4. Un număr semnificativ de IMM-uri își vor îmbunătăți competitivitatea prin formarea de/accesul la clustere și rețele de companii. Prin înlăturarea disfuncționalităților de natură financiar-fiscală (întârzierea plăților, arierate, povară fiscală etc.) și respectiv, logistică (îndeosebi infrastructură deficitară de transport și depozitare), lanțurile productive și cele de aprovizionare/distribuție vor fi mai bine integrate, facilitând derularea afacerilor pe baza sporirii încrederii reciproce între operatorii economici. IMM-urile vor fi încurajate să participe la clustere și/sau rețele de întreprinderi din același domeniu de activitate sau unul conex, precum și dintr-unul aflat în aval/amonte. În cadrul clusterelor și/sau rețelelor, măsurile guvernamentale vor urmări să promoveze interconectarea IMM-urilor, astfel încât acestea să se integreze cât mai ușor și să formeze lanțuri valorice pe diverse domenii de activitate, capabile să determine creșteri semnificative într-o serie de ramuri economice. 5. Vor avea loc schimbări în economie, în principal de natură structurală, care vor determina o creștere a ponderii întreprinderilor mari și medii, în exportul bunuri și a ponderii întreprinderilor mici și mijlocii în exportul de servicii.

5. Regiunea Nord-Est va consemna o creștere a Produsului Intern Brut peste avansul economic prognozat la nivelul întregii economii atât în acest an cât și în următorii trei ani, conform Prognozei în

profil teritorial publicate de Comisia Națională de Strategie Prognoză. Astfel, dacă la nivel de țară, Produsul intern brut este estimat să crească cu 5,5% în 2019, 5,7% în 2020 și 5% în 2021 și 2022, pentru regiunea Nord-Est este prognozat un avans al PIB de 6% în acest an, 6,1% în 2020 și 5,4% în 2021 și 2022.

Direcțiile de acțiune la nivel guvernamental pentru orizont dezvoltare IMM-uri 2020

Directia 1: SPRIJINIREA ȘI PROMOVAREA ANTREPRENORIATULUI

1. Sprijinirea Start-up-urilor, cu accent pe sectoarele cu potențial creativ, mediul rural
2. Sprijinirea dezvoltării educației antreprenoriale la toate nivelurile de învățământ
3. Programe de sprijin antreprenorial (tutorat/mentorat, asistență/consiliere, role models etc.), inclusiv grupurilor sociale vulnerabile/defavorizate (de ex. femei antreprenor, tineri, imigranți legali, șomeri, persoane ieșite din sistemul de protecție socială, persoane cu dizabilități etc.)
4. Facilitarea de structuri moderne de sprijinire a afacerilor și perfecționarea celor existente (de ex. incubatoare/acceleratoare și centre/hubs de afaceri, parcuri tehnologice/software și industriale, clustere/poli de excelență, centre de design, centre de producție locală conform sintagmei „un sat - un produs; un oraș - o industrie” etc.)
5. Promovarea comportamentului etic în afaceri și sprijinirea întreprinzătorilor onești care doresc să înceapă o afacere

Directia 2: ACCESUL IMM-urilor LA FINANȚARE ADECVATĂ

6. Sprijinirea creării, operaționalizării și dezvoltării de mecanisme și instrumente pentru finanțarea IMM-urilor (inclusiv intermediari financiari și vehicule investiționale)
7. Sprijinirea creării și dezvoltării de rețele de investitori privați
8. Sporirea accesibilității la fondurile de micro-credite a IMM din zonele rurale, aparținând unor categorii dezavantajate (femei, tineri, persoane cu dizabilități, etc.)

Directia 3: IMM-uri INOVATOARE

9. Încurajarea transferului tehnologic
10. Dezvoltarea educației profesionale și manageriale
11. Dezvoltarea serviciilor de consultanță de afaceri pentru IMM-uri
12. Dezvoltarea unui sistem de sprijin pentru inovare la nivel național
13. Încurajarea cooperării tehnico-economice a IMM-urilor cu marile întreprinderi, mai ales în domeniul inovării tehnologice și comerciale
14. Sprijinirea valorificării avantajelor competitive ale IMM-urilor cu potențial de dezvoltare extensivă și promovarea avantajelor obținerii dreptului de proprietate intelectuală/industrială/comercială

15. Susținerea implementării/certificării sistemelor de management, precum și certificarea voluntară a produselor și/sau obținerea etichetei ecologice pentru produse
16. Sprijinirea conectării IMM-urilor la rețelele de CDI

Direcția 4: ACCESUL LA PIEȚE ȘI INTERNAȚIONALIZAREA IMM-urilor

16. Stimularea utilizării tehnologiei informației în activitatea IMM-urilor
17. Susținerea dezvoltării comerțului electronic și a altor forme de afaceri online
18. Stimularea formării și dezvoltării de rețele de afaceri
19. Întărirea capacităților interne ale IMM-urilor pentru participarea la activitățile comerciale internaționale

Direcția 5: REACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LA NEVOILE IMM-urilor

20. Stimularea formelor asociative pentru creșterea puterii de negociere a IMM-urilor
21. Transpunerea legislației comunitare în domeniul IMM și asigurarea conformității acesteia cu reglementările interne
22. Identificarea, reducerea/simplificarea sarcinilor barierele administrative cu care se confruntă mediul de afaceri
23. Îmbunătățirea cadrului de reglementare a activității IMM-urilor
24. Îmbunătățirea mecanismului de consultare a IMM-urilor în procesul de elaborare a actelor normative
25. Îmbunătățirea calității și operativității serviciilor publice destinate înființării și derulării afacerilor

Studii de caz – 36 de firme beneficiare de subvenții

În cadrul proiectului "Antreprenoriat Sustenabil pentru TRansformarea Economică a Regiunii Nord-Est – ASTRENE", ID 196285 au fost finanțate 36 întreprinderi din regiunea Nord-Est din schema de minimis „România Start-up Plus”, derulată în cadrul POCU 2014-2020, Axa prioritară 3: Locuri de muncă pentru toți, Obiectivul tematic 8: Promovarea unor locuri de muncă durabile și de calitate și sprijinirea mobilității lucrătorilor, Prioritatea de investiții 8.iii: Activități independente, antreprenoriat și înființare de întreprinderi, inclusiv a unor microîntreprinderi și a unor întreprinderi mici și mijlocii inovatoare, Obiectivul specific 3.7: Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil nonagricol din zona urbană.

Marea majoritate a acestora activează în domeniul serviciilor, sunt inovative, înglobează tehnologie nouă în cadrul fluxului operational.

În timpul implementării planului de afaceri finanțat au avut loc numeroase discuții cu managerii firmelor referitor pe de o parte la:

- derularea din fonduri nerambursabile a planului de afaceri

- gasirea angajatilor pentru firmele nou infiintate si necesarul de calificari, abilitati, functie de specificul domeniului de activitate
- necesitatea promovarii produselor/serviciilor, astfel incat afacerea sa se faca cunoscuta, sa atraga clienti, sa genereze venituri si dezvoltarea firmei

A fost deasemenea dezvoltat si aplicat un chestionar beneficiarilor de finantare care releva viziunea acestora asupra afacerii, a modului de a conduce, a intereselor de sustinere a comunitatii in cadrul careia activeaza, abordarea de lucru, managementul resurselor umane, analiza mediului in care activeaza, modalitatea si perspectivele de crestere.

In urma prelucrarii datelor, prezentam cateva observatii asupra comportamentului startupurilor din regiunea Nord-Est

- afacerile infiintate sunt in principal in sfera serviciilor
- apreciaza piata in crestere
- lipsa fondurilor proprii pentru a incepe afacerea
- lipsa acuta a fortei de munca calificata/necalificata, datorita migratiei acesteia spre alte regiuni, sau in afara tarii, unde exista mai multe oportunitati.
- lipsa puterii de cumparare a locuitorilor din regiune
- mentalitate in schimbare, dorinta de a testa produsele/serviciile noi- functie de domeniul specific de activitate ca modalitate eficienta de a promova produsele/serviciile oferite si a profita de aceasta dorinta de a testa produsele/serviciile noi, printre canalele enumerate pentru o promovare eficienta, au enumerat:
 - publicitatea in special in mediul online si realizarea si distribuirea de materiale promotionale
 - participarea la evenimente de networking
 - parteneriate strategice cu firme care ofera produse/servicii complementare

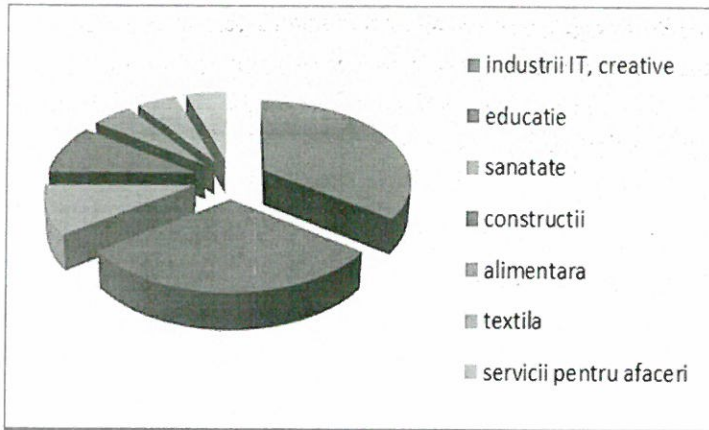
In ceea ce priveste antreprenorii, un numar semnificativ sunt antreprenori in serie, din grupa de varsta 25-54 ani, care isi doresc sa creasca/extind afacerea, sunt formati ca antreprenori si urmaresc o formare continua, atat in domeniul de specialitate cat si in alte domenii conexe antreprenoriatului, pentru a fi la curent cu noutatile si perceptia lor asupra mediului de afaceri este ca printre principalele bariere in dezvoltarea afacerii se afla birocratia excesiva, atat la infiintare cat si pe parcursul functionarii intreprinderii

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Printre avantajele regiunii NE, si pe care reprezentantii IMMurilor infiintate si beneficiare de subventii din schema de minimis Romania Startup Plus le vad ca oportunitati pentru dezvoltarea afacerii, sunt:

- concurenta slaba calitativ
- piata in crestere
- nivel salarial scazut
- Dezavantaje ale regiunii NE:
- infrastructura slab dezvoltata
- putere economico-financiara scazuta
- interes scazut al fortei de munca disponibile pentru a se angaja
- lipsa informatiilor oportunitati de finantare in orasele mici/comune/sate
- lipsa educatiei antreprenoriale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Pandemia generata de COVID-19 si impactul asupra economiei romanesti

Un numar de 1.046.527 de contracte individuale de munca au fost suspendate de la intrarea in vigoare a starii de urgenta , 16 martie 2020, pana la data finalizarii acestui studiu, 15 mai 2020, potrivit cifrelor Inspectiei Muncii date publicitatii luni de Ministerul Muncii si Protectiei Sociale (MMPS).

Dintre acestea, 324.087 de contracte de munca suspendate erau din industria prelucratoare, 198.588 de contracte erau din comertul cu ridicata si cu amanuntul/repararea autovehiculelor si motocicletelor, iar 119.846 proveneau din industria hotelurilor si restaurantelor.

Alte 215.656 de contracte individuale de munca au incetat, de la instituirea starii de urgenta si pana luni, astfel: **41.197 de contracte in domeniul comertului cu ridicata si amanuntul/repararea autovehiculelor si motocicletelor, 37.152 in industria prelucratoare, iar 28.770 de contracte de munca in domeniul constructiilor.**

- Rata șomajului a fost de 3,9%, în scădere față de anul precedent (4,2% în 2018).
- Rata șomajului avea nivelul cel mai ridicat (16,8%) în rândul tinerilor (15-24 ani). Șomajul a afectat în măsură mai mare absolvenții învățământului scăzut și mediu, pentru care rata șomajului a fost de 6,3%, respectiv 4,0%. Rata șomajului a fost de doar 1,6% în cazul persoanelor cu studii superioare.
- Rata șomajului de lungă durată (în șomaj de un an și peste) a fost de 1,7%, iar incidența șomajului de lungă durată (ponderea persoanelor aflate în șomaj de un an și peste în total șomeri) a fost de 42,4%.
- Pentru tineri (15-24 ani), rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 8,9%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tinerilor de 52,9%.

INS – masurarea impactului economic al crizei pentru martie si aprilie 2020

Impactul epidemiei de Covid-19 asupra firmelor din industria prelucrătoare crește odată cu extinderea orizontului de timp. Ceața în care plutesc oamenii de afaceri a crescut, iar ponderea celor care nu pot estima direcția viitoare spre care se îndreaptă activitatea a crescut de la 24,5% în martie 2020, la 40,1% în aprilie 2020, arată datele transmise miercuri HotNews.ro de către Institutul Național de Statistică. Principalul furnizor de date statistice a realizat o cercetare experimentală prin care a încercat să măsoare impactul coronavirusului asupra unor sectoare economice.

Analiza modificării volumului de activitate a agenților economici din România în perioada martie - aprilie 2020, ca urmare a răspândirii epidemiei COVID-19

Unul dintre aspectele relevate de cercetarea statistică ad-hoc realizată pentru evaluarea impactului epidemiei de COVID-19 asupra volumului activității economice este **nivelul ridicat al incertitudinii** cu privire la viitorul afacerilor în perioada martie - aprilie 2020 și creșterea acesteia în aprilie față de martie 2020.

Astfel, dacă în luna martie 2020 o pondere de 21,2% din agenții economici nu puteau estima modul în care vor evolua afacerile lor, în luna aprilie ponderea acestora a crescut la 34,3%.

Creșterea se explică în principal:

- pe seama reducerii ponderii firmelor care nu prevedeau o restrângere a activității economice de la 12,9% în martie 2020 la 6,4% în aprilie 2020;
- și a ponderii companiilor care estimează o restrângere a volumului de activitate cu până la 25% de la 14,3% în martie 2020 la 7,7% în aprilie 2020.
- Luând în considerare ponderea non-răspunsurilor de 28,6%, atât în martie cât și în aprilie 2020, rezultă că mai mult de 50% din agenții economici în martie și 62,9% în aprilie nu pot face o estimare a evoluției volumului lor de activitate.
-
- Pe de altă parte, aceeași cercetare statistică arată tendința de agravare a impactului epidemiei de COVID-19 asupra volumului de activitate a agenților economici care au putut estima magnitudinea restrângerii activității odată cu creșterea orizontului de timp pentru care se fac estimările.
-
- Astfel, ponderea agenților economici care nu prevedeau o restrângere a activității se reduce cu 8,6% în aprilie 2020 față de nivelul de 26,1% din luna precedentă, în timp ce ponderea celor care estimau o restrângere de până la 25% se micșorează cu 7,8% în aprilie față de valoarea de 28,7%, înregistrată în martie 2020.

Sectorul transporturilor și depozitării este, la momentul realizării cercetării statistice, unul dintre cele mai afectate de incertitudinile legate de impactul epidemiei de COVID-19 asupra volumului de activitate. Astfel, ponderea agenților economici din acest sector care nu pot face estimări privind evoluția volumului de activitate se majorează de la 25,9% în martie la 40,1% în aprilie 2020 prin reducerea numărului acelor agenți economici care aveau o viziune asupra evoluției volumului de activitate în martie, cu excepția acelor care previzionau închiderea activității.

- Din perspectiva agenților economici care dețineau date care să le permită să facă o estimare a evoluției volumului de activitate în perioada martie - aprilie 2020, ponderea firmelor care nu prevedeau o reducere a volumului de activitate, precum și a celor care estimau o restrângere de activitate cu până la 25% s-a micșorat în aprilie 2020. În aceeași perioadă, dintre agenții economici care puteau să-și estimeze evoluția volumului de activitate, o pondere de 52,5% prevedeau în aprilie 2020 o restrângere a activității cu mai mult de 25% față de numai 44,4% în martie 2020.
- Dacă în martie 2020, la nivelul industriei prelucrătoare, dintre agenții economici care au putut estima evoluția volumului de activitate, o pondere de 33,5% prevedeau o restrângere de până la 25% a activității și 30,2% nu estimau modificări, în aprilie 2020 aceste ponderi erau mai mici cu 9,8 pp la prima categorie și 13,9 pp la cea de-a doua.

UNIUNEA EUROPEANĂ

- În același timp, ponderea agenților economici care prevedeau o restrângere a volumului de activitate de peste 25% era mai mare cu 19,4 pp în aprilie față de martie 2020, iar procentul celor care estimau o încetare a activității creștea cu 4,2 pp în același interval.

Impactul în sectorul construcțiilor

- Impactul epidemiei de COVID -19 asupra volumului de activitate în **sectorul construcțiilor** are două caracteristici:
 - pe de o parte, incertitudinea evoluției afacerilor care crește odată cu extinderea orizontului de timp;
 - și, pe de altă parte, creșterea ponderii afacerilor care sunt afectate de restrângerea cu mai mult de 25% din volumul activității sau închiderea acestora.
- Astfel, la nivelul tuturor agenților economici din sector, incluși în cercetarea statistică, ponderea agenților care nu pot estima evoluția volumului de activitate crește de la 21,6% în martie la 33,1% în aprilie 2020, prin reducerea ponderii celor care nu estimau un impact sau estimau un impact de până la 25% din volumul activității. Dintre agenții economici care au putut estima un impact al epidemiei de COVID-19 asupra volumului de activitate în aprilie 2020, 61,4% dintre aceștia au previzionat o restrângere a volumului de activitate cu mai mult de 25% sau închiderea activităților față de numai 39,2 % în martie.

Sectorul comerțului cu amănuntul

- În sectorul **comerțului cu amănuntul** impactul epidemiei de COVID-19 asupra volumului de activitate este la un nivel apropiat mediei pe economie, deși cercetarea statistică a fost efectuată înainte de deciziile privind închiderea unor unități comerciale, altele decât cele alimentare sau farmacia.
- Astfel, ponderea agenților economici care nu puteau estima impactul epidemiei asupra volumului de activitate a crescut de la 20,7% în martie la 32,6 % în aprilie 2020, prin reducerea ponderii agenților economici care estimau o menținere sau un impact de până la 50% din volumul de activitate.
- Dintre agenții economici din sector care au putut estima o evoluție pentru volumul de activitate în aprilie 2020, o pondere de 21,6% prevedeau închiderea activității sau o restrângere a acesteia cu mai mult de 25% față de 22,1% în martie 2020.

Sectorul hoteluri și restaurante

- În sectorul **hoteluri și restaurante** impactul epidemiei de COVID-19 este dominat de aceeași incertitudine în estimarea evoluției viitoare și de previziunea cu privire la închiderea totală a activității. Astfel, din totalul agenților economici incluși în cercetarea statistică nu puteau estima evoluția volumului de activitate o pondere de 11,7 % în martie, respectiv 27,8% în aprilie 2020.
- Dublarea ponderii agenților economici cu viziune incertă asupra afacerilor s-a datorat predominant modificării viziunii celor care prevedeau fie închiderea activității (diferență de 5,1 pp în aprilie față de martie 2020), fie o restrângere mai mare de 50% a volumului activității (diferență de 6,1 pp în aprilie față de martie 2020). Dintre agenții economici din

sector care au putut face o estimare a impactului epidemiei de COVID-19 asupra volumului de activitate în aprilie, 95,4% au prevăzut o restrângere a activității de peste 25% sau închidere, față de 92,9% în martie 2020.

Fondul Monetar Internațional (FMI) a revizuit în scădere semnificativa estimările privind evoluția economiei românești în acest an, în contextul pandemiei de coronavirus, arată cel mai nou raport "World Economic Outlook", publicat în 14.04.2020 de instituția financiară internațională.

Dacă în luna octombrie a anului trecut, FMI estima că România va înregistra în 2020 un avans de 3,5%, conform noilor previziuni instituția financiară internațională se așteaptă ca economia românească să înregistreze o contractie de 5% în 2020, urmând să își revină în 2021, când va înregistra un avans de 3,9%.

Noile estimări ale FMI sunt mult mai pesimiste decât cele ale Bancii Mondiale, care săptămâna trecută prognoza că România va înregistra o creștere economică de 0,3% în 2020, față de un avans de 3,8% cât estima în urma cu trei luni. Banca Mondială mizează și ea pe o revenire până la 4,4% în 2021.

FMI avertizează că riscurile la adresa acestor prognoze sunt orientate în jos. Pandemia de coronavirus ar putea să fie mai persistentă decât se așteaptă FMI în scenariul său de bază, iar efectele crizei sanitare asupra activității economice și piețelor financiare ar putea fi mai puternice și mai îndelungate, ceea ce ar testa capacitățile băncilor centrale de a proteja sistemul financiar.

Potrivit datelor analizate de Horváth & Partners, **Criza economică generată de pandemia COVID-19 ar putea cauza intrarea în faliment a circa 150.000 de firme din România în următorul an, potrivit analizei unei firme de consultanță. Estimarea se bazează pe datele ce arată evoluția firmelor active pe piața locală, în perioada 2008 - 2017.** "Dacă ținem cont de numărul de falimente pe care l-am estimat pentru 2020, am putea asista la intrarea în diferite forme de șomaj a circa 180.000 de persoane, adică în jur de 4% din populația care lucrează în mediul privat în România. Companiile trebuie să fie foarte atente în perioada următoare și să-și creioneze un plan de acțiune care să înglobeze managementul continuității afacerii în vremuri incerte, strategii de adaptare a prețurilor și de reducere a costurilor și nu numai. Este necesar ca toate aceste acțiuni să fie analizate și implementate rațional, cu toate că impulsurile emoționale sunt greu de evitat acum".

Capitolul 5. Concluzii

Ultimul capitol de esență al prezentei analize are în vedere evidențierea celor mai importante concluzii ce pot fi fundamentate pe baza informațiilor colectate și analizate anterior, precum și elaborarea unui set de recomandări pentru îmbunătățirea mediului antreprenorial.

Concluzii

Daca in august 2018 structura firmelor nou-create arata orientarea finanțarilor către servicii și producție și mai puțin spre comerț, sector care se află pe primul loc în economie ca număr de companii și cifră de afaceri totală, iar companiile de tip SRL-D (antreprenori debutanți), pariau pe construcții, transporturi și comerț, sectorul IT a ramas de departe cel mai atractiv pentru tinerii care vor să-și facă un business, dar și alimentația publică și serviciile de tipărire sunt domenii cu interes ridicat din partea pariorilor pe antreprenoriat.

In 2019 s-a mentinut trendul digitalizarii afacerilor, au aparut elemente inovative ca marketingul digital, mutarea afacerilor in mediul online.

La inceputul lui 2020 avantajele regiunii NE, si pe care reprezentantii IMMurilor infiintate si beneficiare de subventii din schema de minimis Romania Startup Plus le vedeau ca oportunitati pentru dezvoltarea afacerii, erau:

- concurenta slaba calitativ
- piata in crestere
- nivel salarial scazut
- Dezavantaje ale regiunii NE:
- infrastructura slab dezvoltata
- putere economico-financiara scazuta
- interes scazut al fortei de munca disponibile pentru a se angaja
- lipsa informatiilor oportunitati de finantare in orasele mici/comune/sate
- lipsa educatiei antreprenoriale

Dupa aparitia in martie 2020 a crizei COVID care a avut un impact semnificativ in randul economiei globale, la nivelul Romaniei caracteristic este nivelul ridicat al incertitudinii cu privire la viitorul afacerilor în perioada martie - mai 2020 și posibilitatile de revenire a acestora la nivelurile de la inceputul anului 2020.

Un numar de 1.046.527 de contracte individuale de munca au fost suspendate de la intrarea in vigoare a starii de urgenta, respectiv 16 martie 2020, dintre acestea, 324.087 de contracte de munca suspendate erau din industria prelucratoare, 198.588 de contracte erau din comerțul cu ridicata si cu

amanuntul/ repararea autovehiculelor si motocicletelor, iar 119.846 proveneau din industria hotelurilor si restaurantelor. Alte 215.656 de contracte individuale de munca au incetat, repartitia acestora fiind: 41.197 de contracte in domeniul comertului cu ridicata si amanuntul/repararea autovehiculelor si motocicletelor, 37.152 in industria prelucratoare, iar 28.770 de contracte de munca in domeniul constructiilor.

Autoritatile prognozeaza ca situatia economica își va reveni moderat începând din trimestrul III al anului 2020, urmând o creștere accelerată în ultima parte a anului 2020, iar comerțul și turismul vor reacționa cu o întârziere comparativ cu industria și transporturile (ambele cu o creștere anuală moderată de circa 1% în trimestrul III), exporturile și importurile (ambele revenind pe creștere în trimestrul IV).

Recomandari

- **Afaceri cu focus în offline** afectate de criza generata de pandemia COVID si inchise datorita actelor normative adoptate de Guvernul Romaniei, care si-au închis porțile. Această categorie este cea mai afectată și, la nivel de comunicare, singurul lucru pe care îl pot face este să mențină comunicarea cu comunitatea deja construită;
- **Afaceri cu focus în offline** care acum se adaptează la noi procese operaționale. Mentionam:
 - restaurante și cafenele care acum fac livrări la domiciliu (chiar dacă în trecut nu s-au axat deloc pe acest segment),
 - lanțuri de magazine care aveau și un magazin online și acum eshop-ul a rămas singura sursă de venit;
 - site-uri de servicii sau real estate care au trecut la procesarea lead-urilor de la o întâlnire față în față la discuții pe skype și tururi virtuale
- **Afaceri nativ digitale**, gândite 100% online. Ele sunt poate cele mai câștigate dar, în acest context, poate ca nu au folosit oportunitatea mediului online la maxim. Toate SaaS-urile (software as a service), platforme online, cursuri online sau magazine exclusiv online care aveau foarte bine puse la punct procesele de fulfillment și comunicare au acum momentul lor de glorie.

Pentru toate tipurile de afaceri recomandarile de avut in vedere sunt:

- **Comunicare clara și frecventa**
- **Înființarea unei echipe de gestionare a crizelor**
- **Înțelegerea și răspunderea la noile cerințe ale clienților, identificarea lanțurilor de aprovizionare**
- **Evaluarea riscului de exploatare, implicațiile asupra fluxului de numerar și a performanței afacerii**
- **Fiți parte din soluție, utilizați principiile de rezistență, pregătiți-vă acum pentru următoarea criză.**